

GMINA BOBROWNIKI

**Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego
dla Gminy Bobrowniki
NA LATA 2022-2030**

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego został opracowany w ramach projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem”

Finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Nr umowy GOSPOSTRATEG1/385453/3/NCBR/2018

Dokument opracowany przez:

Anna Szulikowska

We współpracy z:

Rafał Kasprzak, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Grzegorz Maśloch, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Małgorzata Wojakowska-Żeglińska, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Michał Matusewicz, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Aleksandra Szafranko, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Spis treści

WSTĘP	4
ROZDZIAŁ 1. DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ.....	6
1.1. DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ W GMINIE.....	6
1.2. WSKAŹNIKI CHARAKTERYZUJĄCE SYTUACJĘ GOSPODARCZĄ W GMINIE	29
1.3. ANALIZA KLUCZOWYCH INTERESARIUSZY GOSPODARKI W GMINIE	37
1.4. ANALIZA SWOT	38
ROZDZIAŁ 2. CELE I PRIORYTETY LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO	41
2.1. WIZJA LPRG.....	41
2.2. CELE STRATEGICZNE LPRG	42
2.2.1. Cele horyzontalne.....	42
2.2.2. Cele szczegółowe/Priorytety sektorowe	43
2.3. WSKAŹNIKI I LOGIKA PRIORYTETÓW	44
ROZDZIAŁ 3. INICJATYWY LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO.....	46
3.1. PROCES SKŁADANIA I ZATWIERDZANIA PROPOZYCJI INICJATYW	46
3.2. LISTA INICJATYW PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH LPRG	47
ROZDZIAŁ 4. POWIĄZANIE LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO Z DOKUMENTAMI O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM	49
4.1. POWIĄZANIA Z GMINNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	49
4.2. POWIĄZANIA Z POWIATOWYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	49
4.3. POWIĄZANIA Z WOJEWÓDZKIMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	50
4.4. POWIĄZANIA Z KRAJOWYMI I UNIJNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	51
ROZDZIAŁ 5. SYSTEM WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO	52
5.1. ANALIZA INSTYTUCJONALNA/OPRACOWANIE I PRZYJĘCIE LPRG	52
5.2. PROGNOZA FINANSOWA WDROŻENIA LPRG.....	54
5.3. MONITOROWANIE I EWALUACJA WDRAŻANIA LPRG.....	57
ANEKS	60
ZAŁĄCZNIK 1. LISTA PRZYKŁADOWYCH INICJATYW PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH LPRG	60
ZAŁĄCZNIK 2. LISTA I OFERTA GMINNYCH ORGANIZACJI WSPOMAGAJĄCYCH SEKTOR MSP.....	73
ZAŁĄCZNIK 3. LISTA I OFERTA WOJEWÓDZKICH ORGANIZACJI WSPOMAGAJĄCYCH SEKTOR MSP	73
SPIS TABEL	80
SPIS WYKRESÓW	81
SPIS RYSUNKÓW	82

Wstęp

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Bobrowniki powstał w ramach Projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem (REGIOGMINA)” realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jest on finansowany z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju z Programu Strategicznego GOSPOSTRATEG. Projekt zakłada wypracowanie metod i instrumentów wsparcia dla wzrostu konkurencyjności i innowacyjności MŚP ze strony samorządów lokalnych działających w ramach wielopoziomowego zarządzania z samorządem województwa i jego instytucjami.

W polityce lokalnej w zakresie tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi już istniejących podmiotów, jak i pozyskiwania nowych inwestorów należy uwzględniać te elementy, w które obszar został wyposażony (naturalnie lub przez wypracowanie określonych rozwiązań). Te rozwiązania mogą zostać wykreowane lub ulepszone (np. infrastruktura, polityka podatkowa, jakość i szybkość obsługi w urzędach, współpraca między władzami a inwestorami). Każda jednostka samorządowa, prowadząc określoną politykę, dąży do uzyskania przewagi konkurencyjnej pod względem atrakcyjności inwestycyjnej. Pozyskiwanie przedsiębiorców i powstawanie nowych inwestycji przekłada się bowiem bezpośrednio na zwiększanie dochodów budżetowych gminy, a zwłaszcza dochodów własnych, z których można finansować zadania służące rozwojowi lokalnej społeczności.¹

Dane źródłowe do dokumentu powstały jako efekt współpracy gminy z zewnętrznymi ekspertami reprezentującymi zarówno środowiska akademickie (min. Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy), jak i przedstawicieli instytucji otoczenia biznesu (min. Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego). Konsultacje prowadzono od kwietnia do października 2021 roku. Zadbano o aktualność informacji przedstawionych w diagnozie oraz zaproponowano instrumenty lub przykładowe inicjatywy. Niniejszy dokument służy przede wszystkim wytyczeniu jasnej i przejrzystej ścieżki długofalowych, kompleksowych działań dążących do całościowego, równomiernego rozwoju podmiotów gospodarczych mających siedzibę i prowadzących działalność na obszarze

¹ Uwarunkowania polityki władz lokalnych w obszarze pozyskiwania inwestorów zagranicznych, dostęp: <https://pefim.sggw.pl/article/view/4572/4092>

Gminy. Ścieżka tego rozwoju uwzględnia zarówno własny potencjał obszaru, jak i sytuacje zachodzące i mogące zajść w sferach niezależnych od działań Gminy. Jak każdy dokument planistyczny, tak i niniejszy Program Rozwoju Gospodarczego analizuje i ocenia aktualną sytuację, identyfikuje aktualne problemy, diagnozuje potrzeby lokalnej społeczności (przede wszystkim przedsiębiorców jako głównych interesariuszy LPRG) oraz określa kierunki działań zmierzających do poprawy stanu istniejącego. Sformułowanie w tym dokumencie cele strategiczne oraz propozycje konkretnych działań pozwolą w nadchodzącym okresie programowania na skoncentrowanie środków i zasobów na najważniejszych działaniach, które zapewnią osiągnięcie założonej wizji gminy w zakresie rozwoju gospodarczego.

Rozdział 1. Diagnoza sytuacji gospodarczej

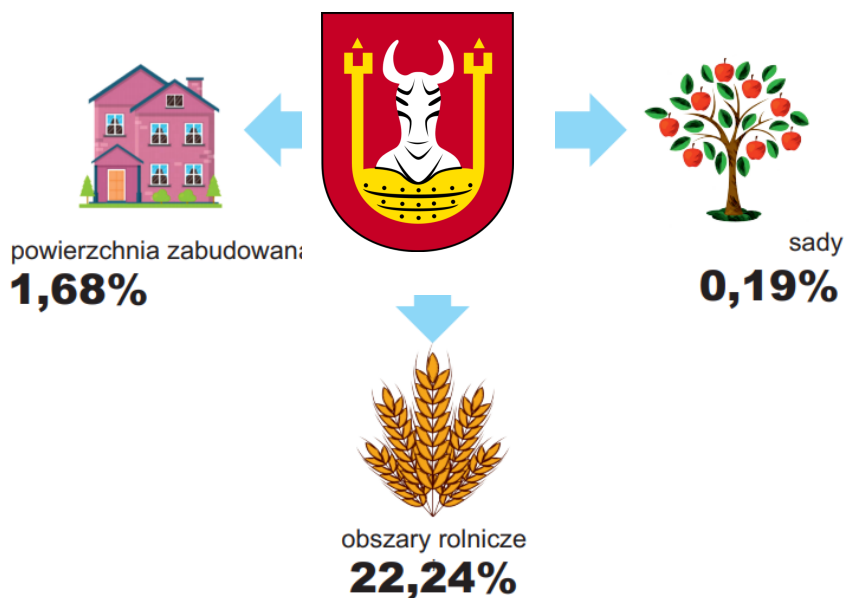
1.1. Diagnoza sytuacji gospodarczej w gminie

Podstawowe informacje o gminie i sytuacji demograficznej

Gmina Bobrowniki położona jest w województwie kujawsko - pomorskim, powiecie lipnowskim, na prawym brzegu Wisły. Pod względem etnograficznym stanowi część Ziemi Dobrzyńskiej. Gmina Bobrowniki należy do Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Lipnowskiego. W związku z bliskim położeniem Włocławka Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu przypisał Gminę Bobrowniki do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego tego miasta. Włocławek to najbliższej położona stacja kolejowa i przez to miasto wiodą drogi łączące Gminę Bobrowniki z przebiegającą nieopodal autostradą A1. Gmina Bobrowniki stanowi część Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Lipnowskiego.

Gmina Bobrowniki sąsiaduje z Gminą Czernikowo (powiat toruński), Gminą Lipno (powiat lipnowski), Gminą Fabianki (powiat włocławski). Zachodnią granicę stanowi Wisła, przez którą graniczymy z gminami powiatu aleksandrowskiego (Nieszawa, Waganiec), Lubanie (powiat włocławski), Miasto Włocławek. Jediną przeprawę przez rzekę stanowi prom kursujący na linii Nieszawa - Miszek (gm. Bobrowniki) w okresie od 1 maja do 30 września. Gmina Bobrowniki rozciąga się na powierzchni 95 km². Podzielona jest na 9 jednostek pomocniczych (sołectw), 10 obrębów ewidencyjnych (geodezyjnych). Na jej terenie znajduje się 19 zamieszkałych miejscowości w tym 10 miejscowości statystycznych tj. Białe Błota, Bobrownickie Pole, Bobrowniki, Brzustowa, Gnojno, Polichnowo, Rachcin, Stare Rybitwy, Stary Bógpomóż, Winduga.

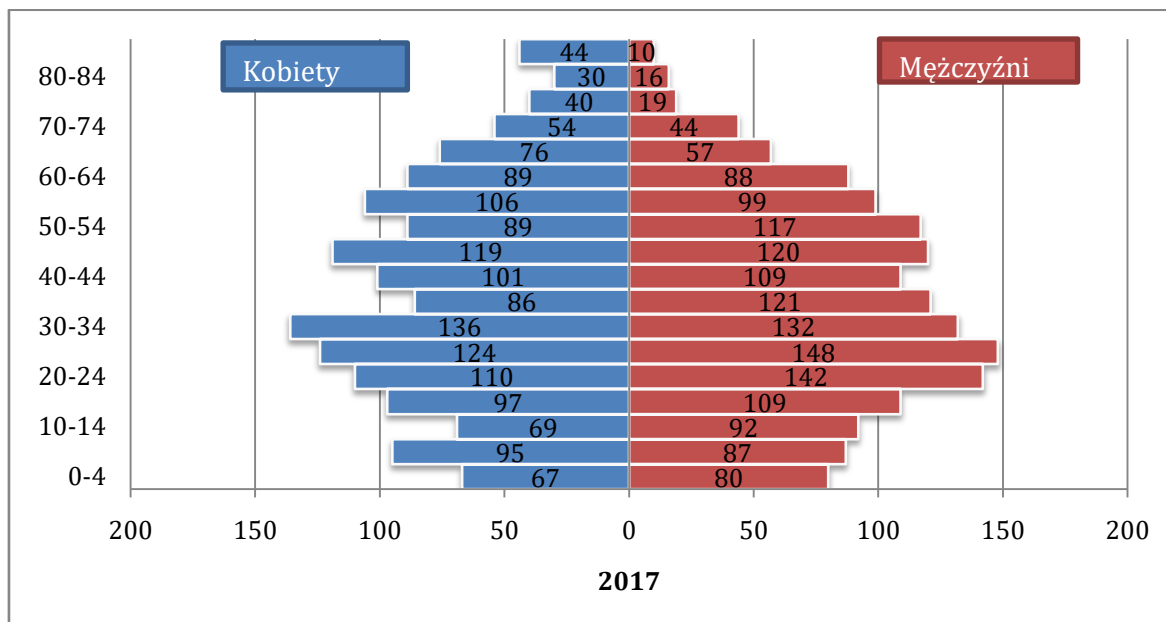
Rysunek 1. Struktura powierzchni w gminie (w %)

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

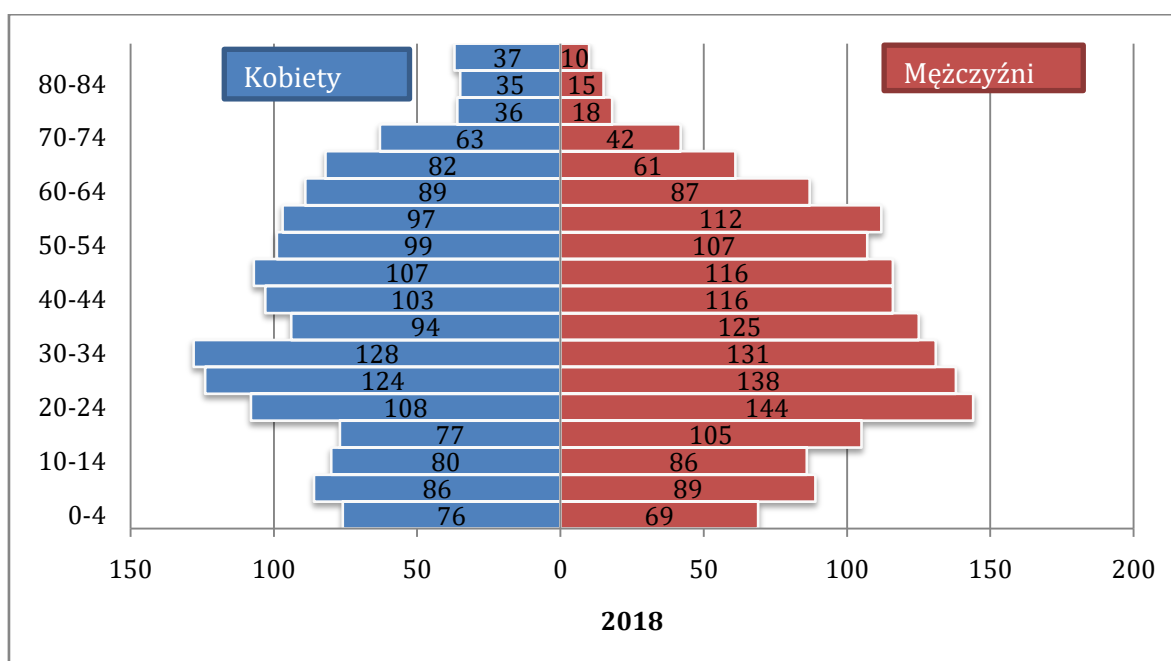
Na terenie Gminy Bobrowniki mieszkało w 2017 roku 3122 (stan na 31 grudnia 2017 roku), w tym 1532 kobiety i 1590 mężczyzn. Największą grupę kobiet stanowią osoby w wieku 30-34 (136 osób), 25-29 (124 osoby) oraz 45-49 (119 osób). Wśród mężczyzn najliczniejszą grupę tworzą osoby w wieku 25-29 (148 osób), 20-24 (142 osoby) oraz 45-49 (120 osób).

Wykres 1. Struktura demograficzna Gminy Bobrowniki w roku 2017

Źródło: dane UG Bobrowniki

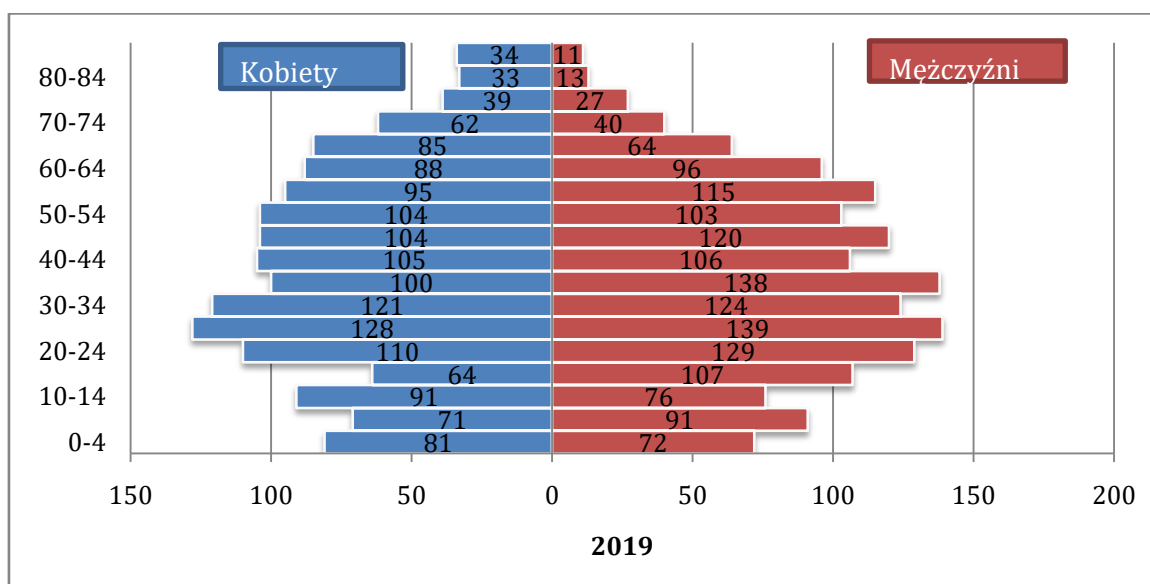
Wykres 2. Struktura demograficzna Gminy Bobrowniki w roku 2018

Źródło: dane UG Bobrowniki

Na terenie Gminy Bobrowniki mieszkało w 2018 roku 3092 (stan na 31 grudnia 2018 roku), w tym 1521 kobiety i 1571 mężczyzn. Najlichniesza grupa kobiet to osoby w wieku 30-34 (128 osób), 25-29 (124 osoby) oraz 20-24 (108 osób). Wśród mężczyzn najlichnieszą grupę stanowiły osoby w wieku 20-24 lata (144 osoby), 25-29 (138 osób) oraz 30-34 (131 osób).

Wykres 3. Struktura demograficzna Gminy Bobrowniki w roku 2019

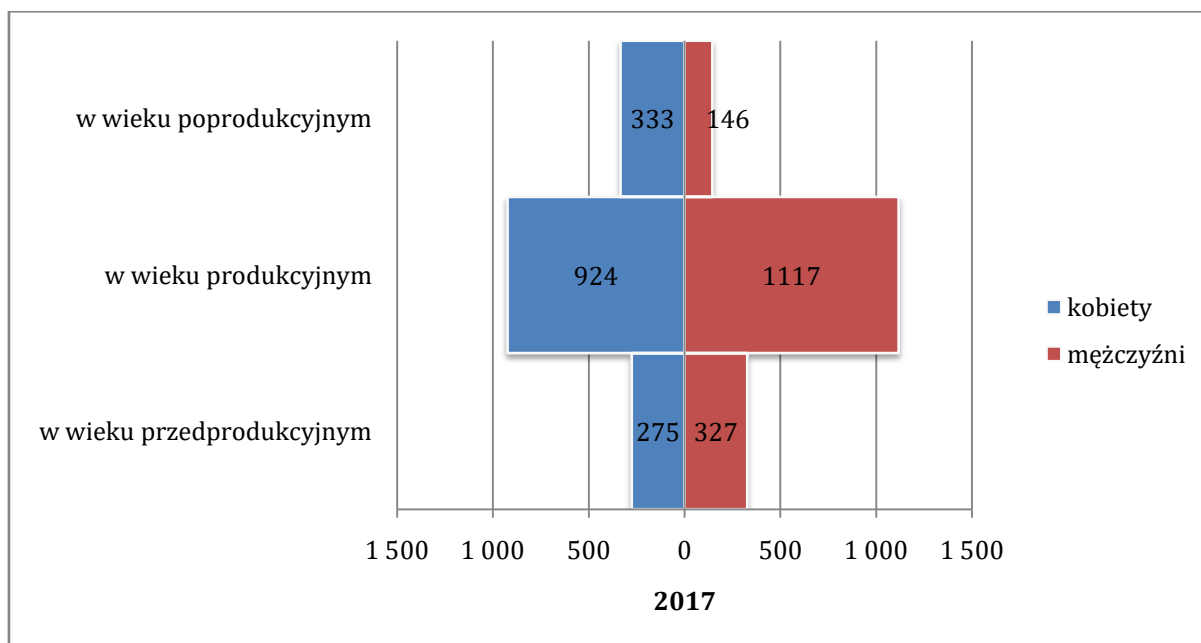

Źródło: dane UG Bobrowniki

Na terenie Gminy Bobrowniki mieszkało w 2019 roku 3086 (stan na 31 grudnia 2019 roku), w tym 1515 kobiety i 1571 mężczyzn. Najliczniejszą grupę kobiet stanowiły osoby w wieku 25-29 lat (128 osób), 30-34 (121 osób) oraz 20-24 (110 osób). Wśród mężczyzn największą grupę stanowiły osoby w wieku 25-29 (139 osób), 35-39 (138 osób) oraz 20-24 (129 osób).

Wiek produkcyjny- Wiek zdolności do pracy, tj. dla mężczyzn grupa wieku 18-64 lata, dla kobiet - 18-59 lat.

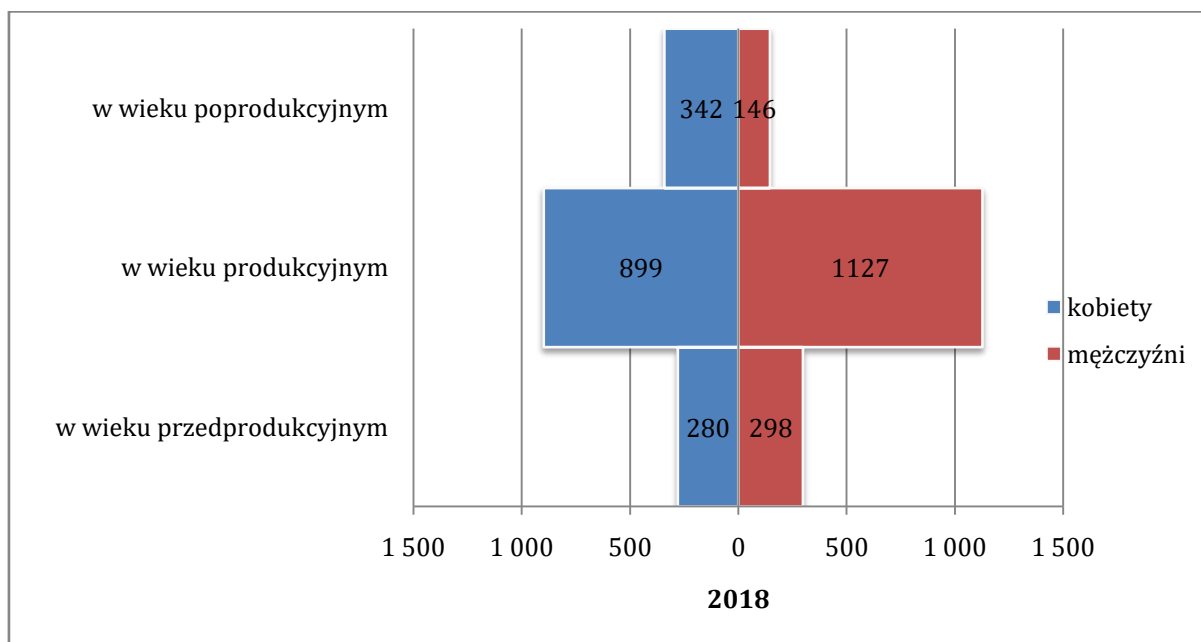
Wykres 4. Mieszkańcy Gminy Bobrowniki w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym w roku 2017

Źródło: dane UG Bobrowniki

W roku 2017 w wieku produkcyjnym były 924 kobiety i 1117 mężczyzn, łącznie 2041 mieszkańców Gminy Bobrowniki. Rok później było o 25 kobiet mniej w wieku produkcyjnym i o 10 mężczyzn więcej. Łącznie w wieku produkcyjnym było 2026 osób.

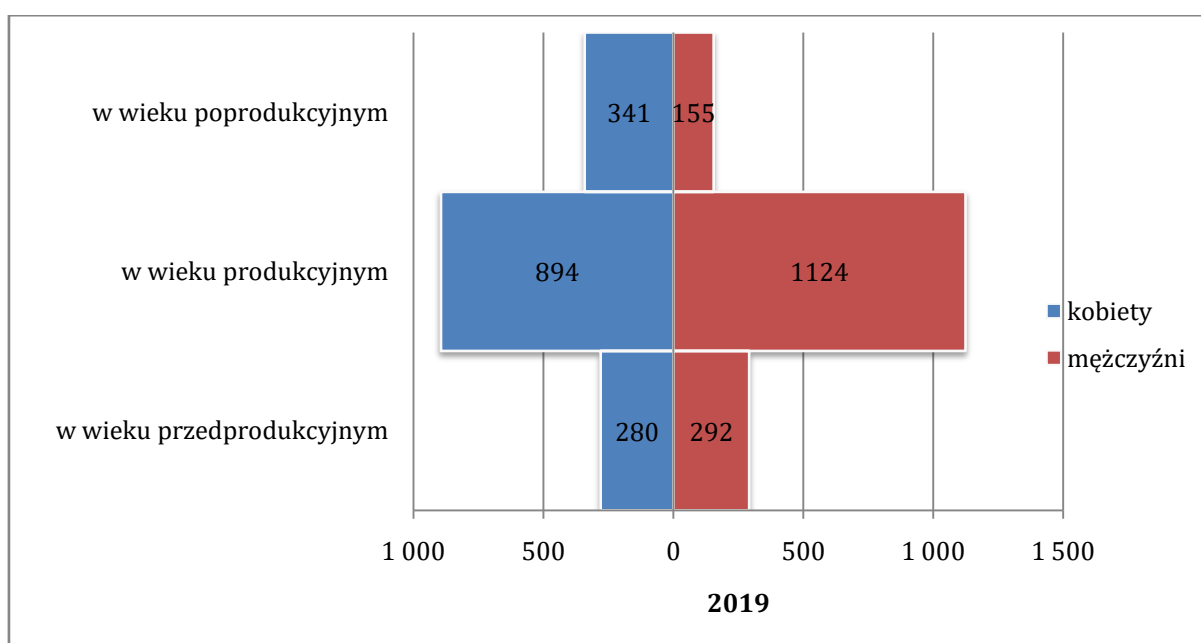
Wykres 5. Mieszkańcy Gminy Bobrowniki w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnych, poprodukcyjnym w roku 2018

Źródło: dane UG Bobrowniki

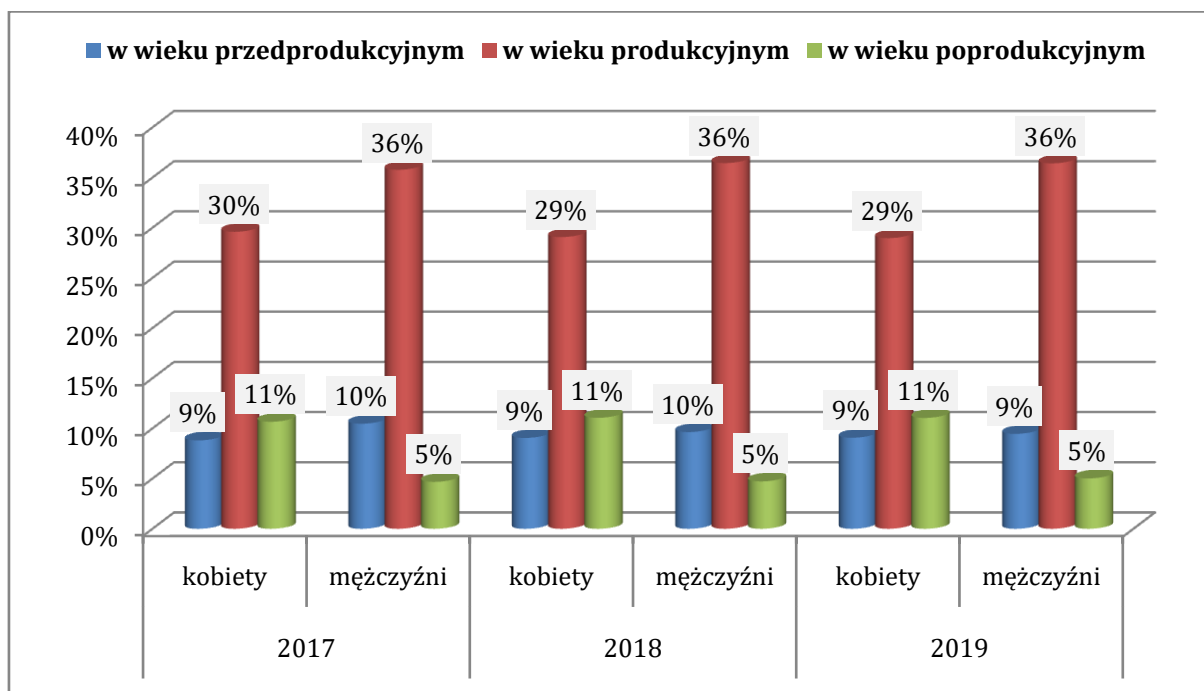
W roku 2019 w wieku produkcyjnym były 894 kobiety i 1124 mężczyzn, co łącznie stanowiło 2018 mieszkańców gminy.

Wykres 6. Mieszkańcy Gminy Bobrowniki w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnych, poprodukcyjnym w roku 2018

Źródło: dane UG Bobrowniki

Wykres 7. Mieszkańcy Gminy Bobrowniki w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym w roku 2019

Źródło: dane UG Bobrowniki

Z powyższej analizy wynika, że rocznie było około 65% mieszkańców gminy Bobrowniki, w wieku przedprodukcyjnym ok 19-20%, a poprodukcyjnym 15-16%. Zdecydowanie więcej było w grupie produkcyjnej mężczyzn, w przedprodukcyjnej różnica wg płci była znikoma, a w grupie poprodukcyjnej odnotowano przewagę kobiet.

Tabela 1. Podstawowe dane demograficzne dla gminy

Rok/Wyszczególnienie		2017	2018	2019
Ludność ogółem	liczba osób	3 122	3 092	3 086
Mężczyźni	liczba osób	1 590	1 571	1 571
Kobiety	liczba osób	1 532	1 521	1 515
Ludność w wieku 0-17	liczba osób	602	578	572
Ludność w wieku 18-59/64	liczba osób	2 041	2 026	2 018
Ludność w wieku 60/65+	liczba osób	479	488	496

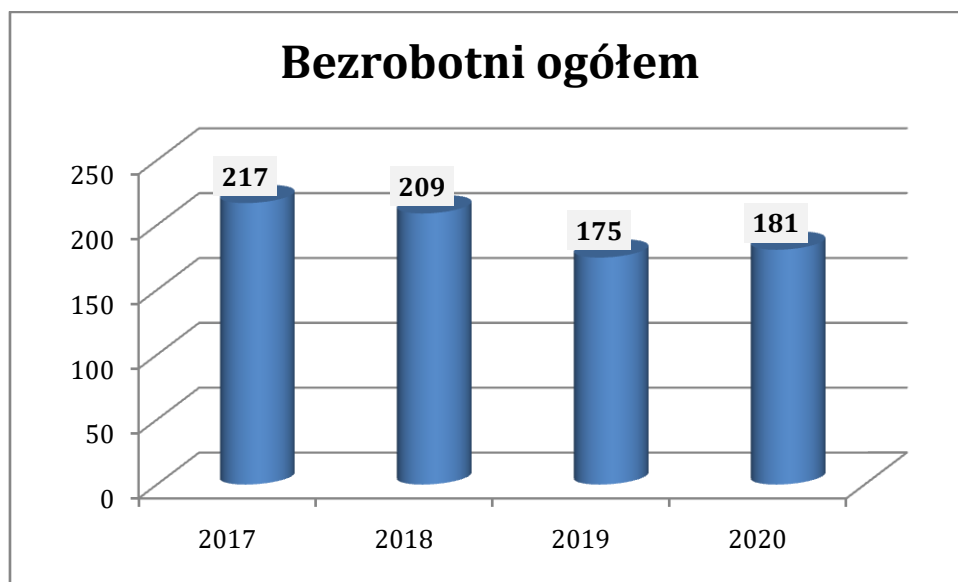
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Tabela 2. Podstawowe informacje charakteryzujące sytuację na rynku pracy w gminie

Rok / wyszczególnienie		2017	2018	2019	2020
Liczba bezrobotnych	liczba osób	217	209	175	181
Bezrobotni do 25 r.ż.	liczba osób	32	36	33	37
Bezrobotni powyżej 50 r.ż.	liczba osób	46	41	47	37
Bezrobotne kobiety	liczba osób	122	123	113	98
Bezrobotni mężczyźni	liczba osób	95	86	62	83
Długotrwale bezrobotni	liczba osób	134	113	88	106
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	liczba osób	2 231	2 061	1 752	
Pracujący na 1000 ludności	liczba osób	93	98	90	

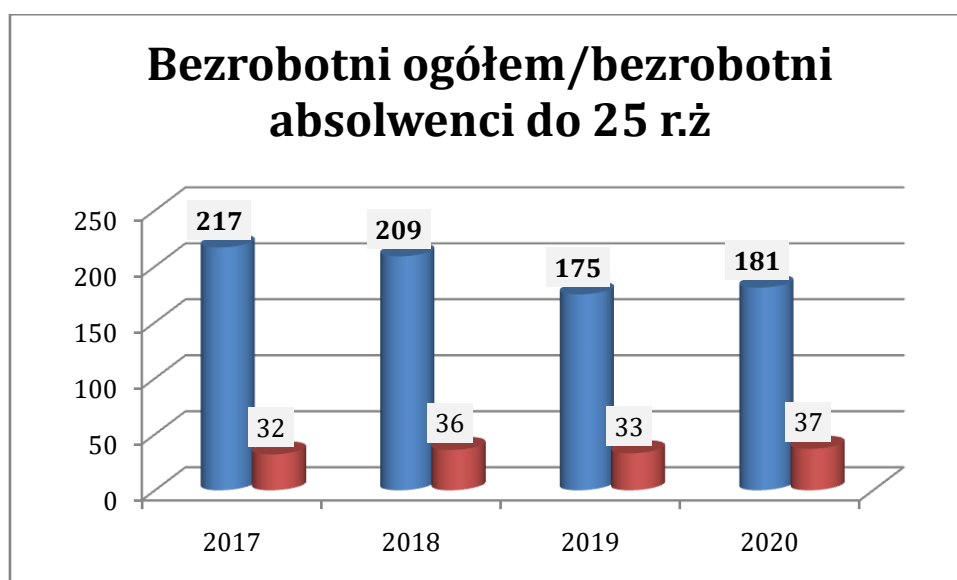
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Na terenie gminy Bobrowniki w roku 2017 było 217 zarejestrowanych bezrobotnych, rok później 209, a w 2019-175 osób. W roku 2020 liczba bezrobotnych nieznacznie wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego i wynosiła 181 osób.

Wykres 8. Bezrobotni ogółem

Źródło: dane UG Bobrowniki

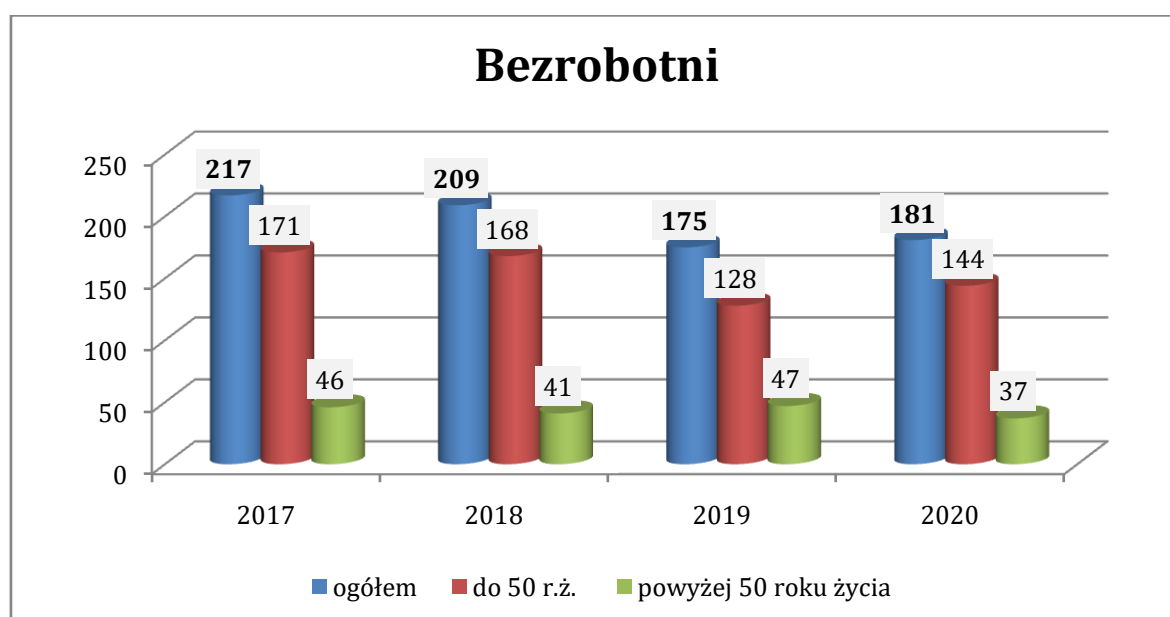
Wykres 9. Zarejestrowani bezrobotni absolwenci / do 25 r.ż.

Źródło: dane UG Bobrowniki

Osób do 25 roku życia czyli absolwentów szkół było zarejestrowanych 32, w roku 2018-36, a w roku 2019-33 osoby. W roku 2020 liczba ta wzrosła do 37 osób. Bezrobotni absolwenci stanowili w okresie 2017-2020 około 14-20% ogółu bezrobotnych na terenie gminy Bobrowniki.

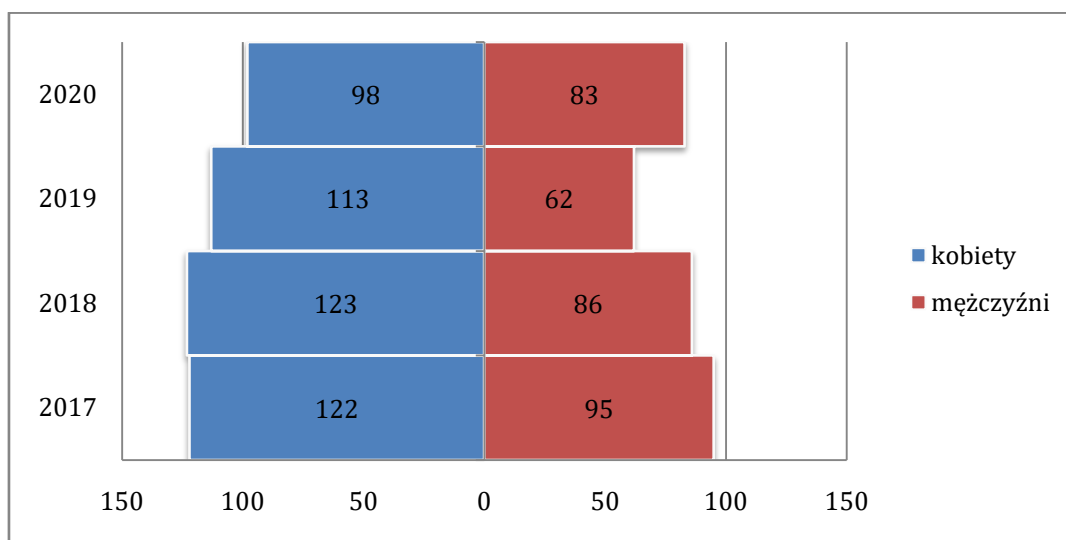
Wykres 10. Mieszkańcy Gminy Bobrowniki w podziale na grupę do 50 r. ż i powyżej 50 r. ż

Źródło: dane UG Bobrowniki

Analiza struktury osób bezrobotnych pokazuje, że osób bezrobotnych do 50 r.ż było około 73-80%, a poniżej 50 r.ż. około 20-27%.

Wykres 11. Bezrobotni w podziale na płeć

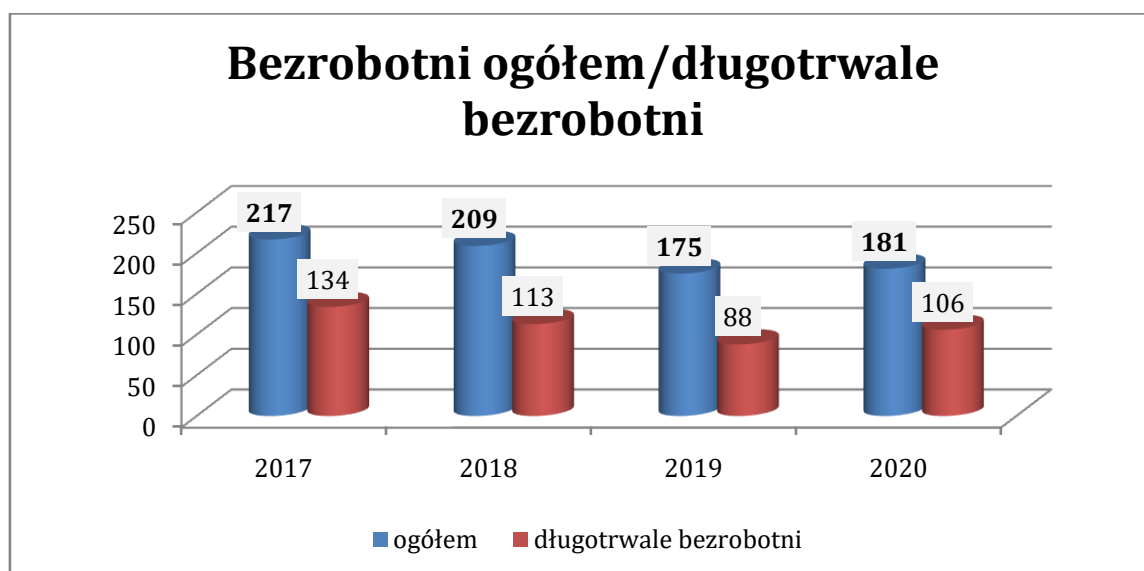

Źródło: dane UG Bobrowniki

Struktura bezrobotnych z podziałem na płeć wskazuje na większy udział kobiet, które stanowiły zdecydowaną większość zarejestrowanych bezrobotnych na terenie gminy Bobrowniki. W roku 2017 stanowiły one 56% osób bezrobotnych, rok później 58% bezrobotnych,. W roku 2019-64,5% a w roku 2020-54% bezrobotnych z terenu gminy.

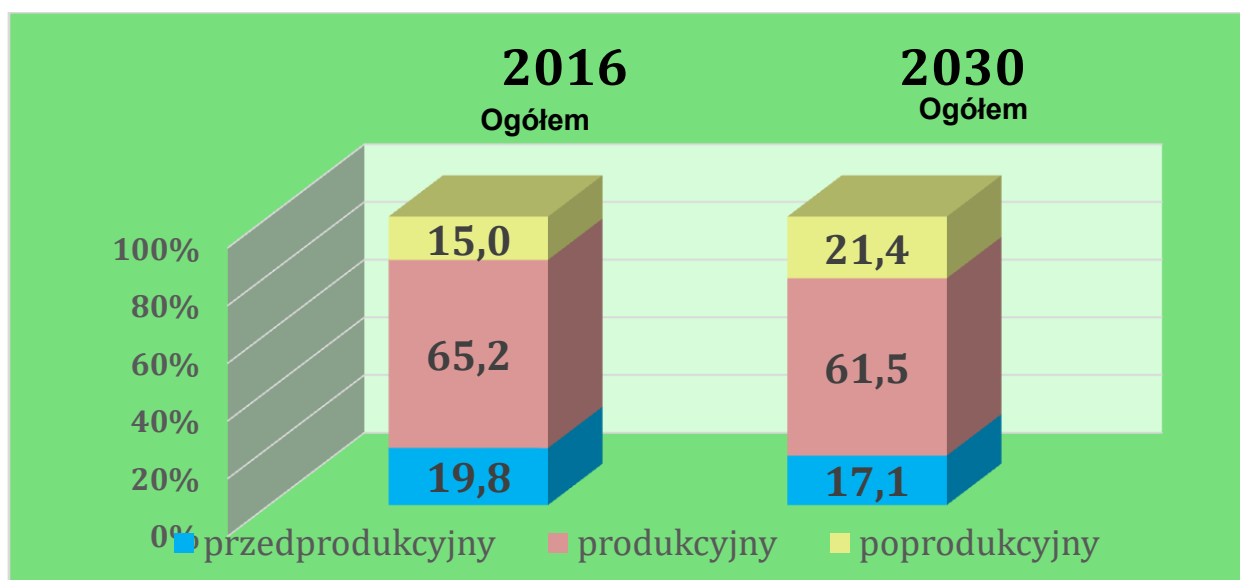
Osób długotrwale bezrobotnych było w roku 2017 134 osoby, co stanowiło prawie 62% ogółu bezrobotnych, w roku 2018-113 osób, co stanowiło 54% bezrobotnych, w roku 2019-50% bezrobotnych, a w roku 2020-58%.

Wykres 12. Osoby długotrwale bezrobotne

Źródło: dane UG Bobrowniki

Rysunek 2. Prognoza ludności w gminie

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Prognoza ludności w gminie wskazuje na znaczące zmiany w strukturze ludności w perspektywie 2030 roku.

Tabela 3. Zmiany w strukturze ludności w świetle prognozy GUS

Płeć	Wiek	2020	2021	2025	2030
Ogółem	Ogółem	3 081	3 075	3 047	3 007
	przedprodukcyjny 0-17	574	578	562	515
	produkcyjny 18-59/64	1 993	1 967	1 914	1 849
	mobilny 18-44	1 263	1 232	1 171	1 046
	niemobilny 44-59/64	730	735	743	803
	poprodukcyjny 60+/65+	514	530	571	643
	0-14	485	474	462	431
	15-59	2 000	1 985	1 911	1 825
	60+	596	616	674	751
	15-64	2 181	2 175	2 108	2 036
	65+	415	426	477	540
	80+	81	79	86	103
Mężczyźni	Ogółem	1 560	1 555	1 535	1 513
	przedprodukcyjny 0-17	307	307	295	274
	produkcyjny 18-64	1 098	1 091	1 065	1 037
	mobilny 18-44	672	660	628	550
	niemobilny 44-64	426	431	437	487
	poprodukcyjny 65+	155	157	175	202
	0-14	252	250	248	226

	15-59	1 071	1 062	1 009	977
	60+	237	243	278	310
	15-64	1 153	1 148	1 112	1 085
	65+	155	157	175	202
	80+	22	23	30	32
Kobiety	Ogółem	1 521	1 520	1 512	1 494
	przedprodukcyjny 0-17	267	271	267	241
	produkcyjny 18-59	895	876	849	812
	mobilny 18-44	591	572	543	496
	niemobilny - 44-59	304	304	306	316
	poprodukcyjny 60+	359	373	396	441
	0-14	233	224	214	205
	15-59	929	923	902	848
	60+	359	373	396	441
	15-64	1 028	1 027	996	951
	65+	260	269	302	338
	80+	59	56	56	71
	15-49	732	722	692	645

Źródło: GUS.

Beneficjenci pomocy społecznej

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrownikach wynika, że w roku 2020 przyznano zasiłki stałe 30 mieszkańcom gminy, zasiłki okresowe-154, zapewniono posiłek 241 osobom oraz 162 inne zasiłki celowe oraz w naturze.

Łącznie wypłacono 834 tysiące 384 złotych w ramach świadczeń socjalnych 337 osobom, co przekładało się na 223 rodziny, w których żyło łącznie 561 osób.

Tabela 4. Beneficjenci pomocy społecznej

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano świadczenia	liczba świadczeń	kwota świadczeń w zł.	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
zasiłki stałe	30	325	186874	29	34
zasiłki okresowe	154	1182	543459	153	361
w tym przyznane z powodu bezrobocia	133	953	450621	133	301
długotrwałej choroby	7	53	21132	7	16
niepełnosprawności	8	46	14487	8	20
innego	20	130	57219	20	60
posiłek	241	7417	49621	158	424

inne zasiłki celowe i w naturze	162	54430	162	461	
praca socjalna	0	0	0	374	631
razem	337	63354	834384	223	561

Źródło: dane UG Bobrowniki

Powodem przyznania pomocy było przede wszystkim ubóstwo, które dotyczyło 337 rodzin, w których żyło 561 osób. Na terenie gminy było również 4 bezdomnych objętych wsparciem, 160 osób bezrobotnych, 33 niepełnosprawne, 22 długotrwale chore, 1 alkoholik, 2 osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, 9 z potrzebą ochrony macierzyństwa oraz 30 bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 5. Formy przyznanej pomocy

powody przyznania pomocy	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
ubóstwo	337	561
sieroctwo	0	0
bezdomność	4	7
potrzeba ochrony macierzyństwa	9	51
bezrobocie	160	421
niepełnosprawność	33	57
długotrwała lub ciężka choroba	22	49
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	30	99
przemoc w rodzinie	0	0
alkoholizm	1	1
narkomania	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2

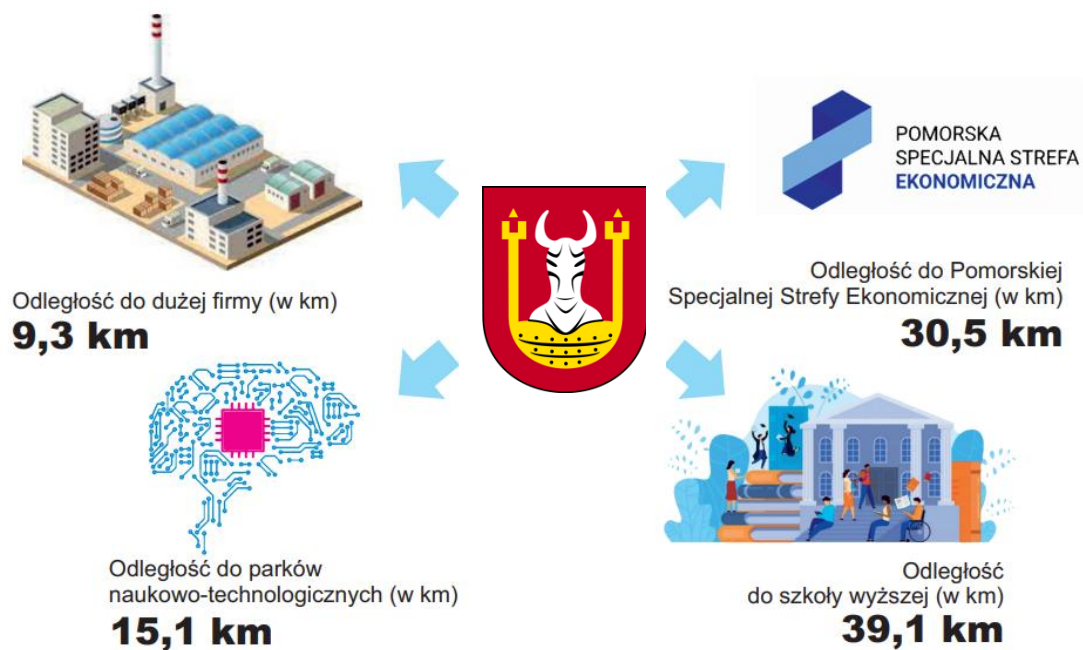
Źródło: dane UG Bobrowniki

NEET-s

NEET to ogólne określenie na zjawisko socjologiczne określające grupę społeczną, w skład której wchodzi młodzież pozostającą poza sferą zatrudnienia i edukacji, czyli tych, którzy jednocześnie nie uczą się, nie pracują ani nie przygotowują się do zawodu. GOPS w Bobrownikach nie prowadzi oddzielnej ewidencji tych osób, niemniej pracownicy socjalni potwierdzają, że takie zjawisko na terenie gminy występuje.

Uwarunkowania lokalizacyjne i rozwojowe gminy

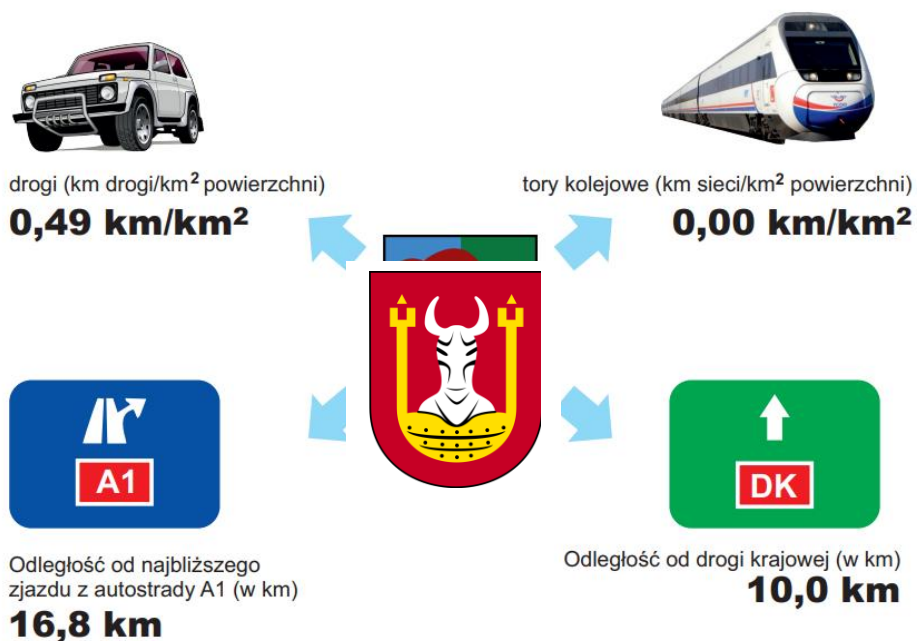
Rysunek 3. Odległości od wybranych ośrodków w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Infrastruktura komunikacyjna

Rysunek 4. Powierzchnia infrastruktury komunikacyjnej i kluczowe odległości od punktów komunikacyjnych

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Przez Wieś Bobrowniki nie przechodzi żadna droga publiczna zaliczana do kategorii wojewódzkiej lub wyższej.

Drogi na terenie Gminy Bobrowniki zostały sklasyfikowane jako sieć dróg pomocniczych (Lokalne, Dojazdowe) - są to wyłącznie drogi powiatowe i gminne. Przede wszystkim pozostają one niedostateczne z punktu widzenia potrzeb ruchu ciężkiego z uwagi na brak odpowiedniej nośności nawierzchni, a zwłaszcza ich wąskości. Ciąg dróg powiatowych na terenie Gminy Bobrowniki:

- Droga Powiatowa nr 2044C Czernikowo - Bobrowniki - Włocławek
- Droga Powiatowa nr 2712C Bobrowniki - Radomice 22
- Droga Powiatowa nr 2713C Bobrowniki - Stary Bógpomóż (docelowo Bobrowniki - Włocławek)
- Droga Powiatowa nr 2711C Gnojno - Brzeźno
- Droga Powiatowa nr 2704C Rachcin – Cyprianka.

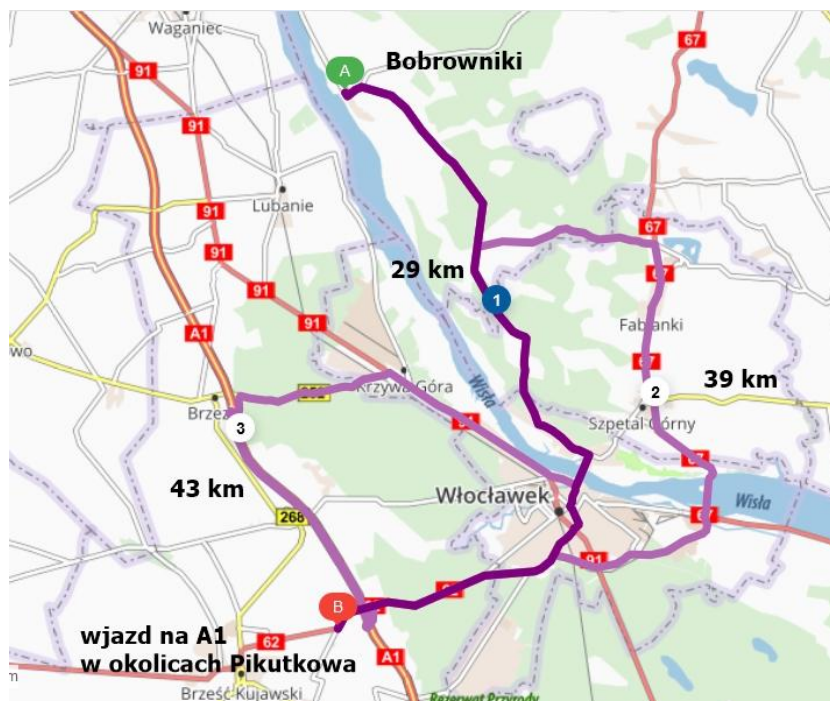
Na terenie Gminy Bobrowniki znajduje się 94,5 km dróg gminnych. Nawierzchnię bitumiczną posiada 12,9 km w tym drogi na terenie wsi Bobrownickie Pole, połączenie wsi Stary Bógpomóż i Polichnowo oraz Gnojno i Polichnowo. Wśród dróg gminnych przeważają drogi gruntowe (77,1 km), spośród których 19,7 km to drogi mające nawierzchnię wzmacnianą żużlem, żwirem itd. Priorytetowymi inwestycjami w obrębie sieci dróg zarządzanych przez Gminę Bobrowniki jest budowa drogi we wsi Gnojno, która w przyszłości stanowić będzie połączenie miejscowości Bobrowniki i Łochocin (gmina Lipno). Poza tym istotna jest przebudowa nawierzchni dróg w drugiej co do wielkości miejscowości gminy - Bobrownickim Polu. Planuje się również sukcesywną przebudowę dróg gminnych w miejscowościach, na których terenie obserwuje się przybywanie domów jednorodzinnych o ile inwestycja drogowa sprzyjać będzie utrzymaniu tej tendencji i wystarczy środków (sołectwa Bobrowniki, Bobrownickie Pole, Gnojno, Rachcin).

Rysunek 4. Realna odległość do najbliższego węzła sieci autostradowej (z centrum gminy przy wykorzystaniu np. Mapy Google dla transportu ciężarowego)

Źródło: własne

Rysunek 5. Realna odległość do najbliższego węzła sieci autostradowej (z centrum gminy przy wykorzystaniu np. Mapy Google dla transportu ciężarowego)

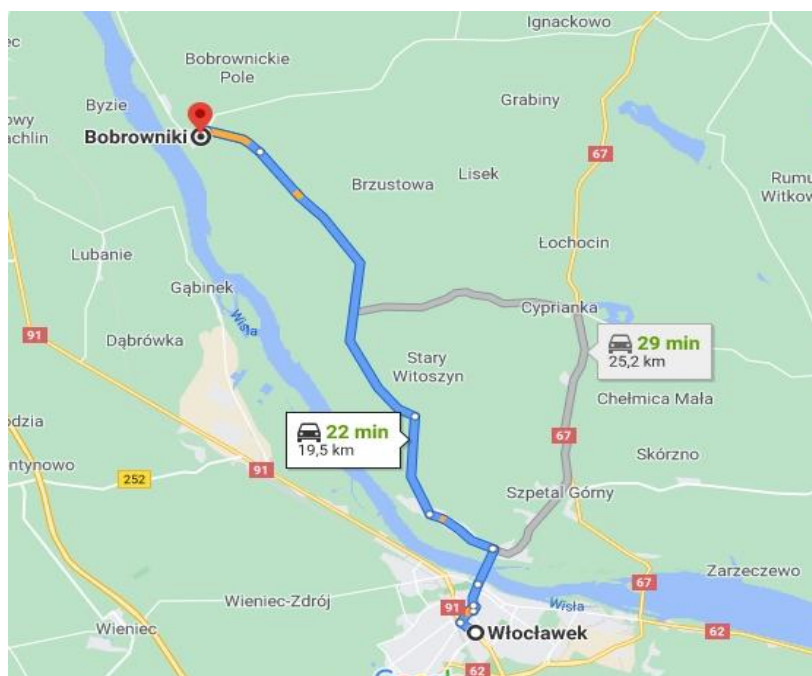

Źródło: własne

Przez Wieś Bobrowniki nie przechodzi żadna linia kolejowa wykorzystywana do ruchu pasażerskiego lub towarowego.

Miasto Włocławek to najbliższej położona stacja kolejowa i przez to miasto wiodą drogi łączące Gminę Bobrowniki z przebiegającą nieopodal autostradą A1.

Rysunek 6. Dostęp do sieci kolejowej / identyfikacja bocznicy / świeżo wyłączonych z użytkowania

Źródło: <https://www.google.pl/maps/preview>

Komunikacja publiczna

Transport ten jest realizowany przez PKS (połączenia do Włocławka przez poszczególne miejscowości: Bobrowniki, Polichnowo, Rachcin, Nowy Witoszyn, Włocławek) oraz Powiatowy Zakład Transportu Publicznego Lipno (połączenia do Lipna). W ostatnich kilku latach coraz większym problemem staje się zmniejszanie przez przewoźników liczby połączeń, co bardzo utrudnia poruszanie się przede wszystkim po terenie gminy, zwłaszcza po godzinach szczytu oraz w weekendy i święta.

Rysunek 7. Mapa komunikacji publicznej (np. przy wykorzystaniu mapy woj. i naniesieniu markerem tras połączeń autobusowych + kolejowych oraz ich częstotliwości)

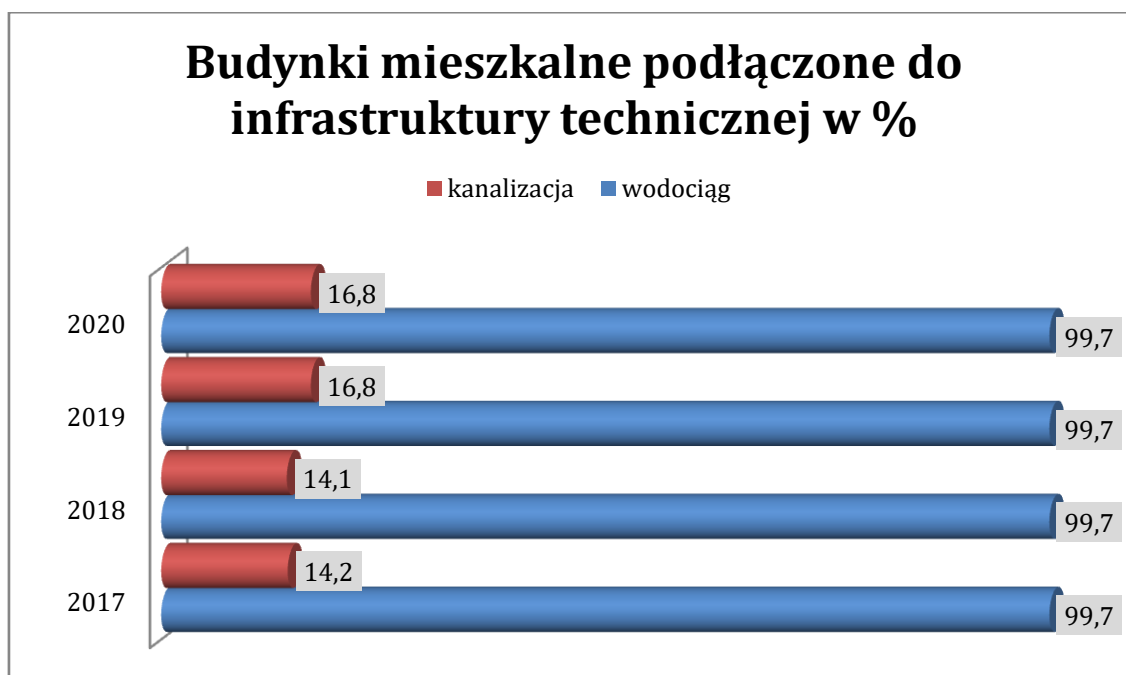

Źródło: <https://www.pztp-lipno.pl/siec-komunikacyjna>

Infrastruktura energetyczna

Na terenie gminy Bobrowniki większość budynków mieszkalnych jest nadal opalana piecami węglowymi a mieszkańców gminy bez wsparcia z zewnątrz w większości nie stać na ocieplenie i modernizację budynków. Problemem jest duży udział budynków mieszkalnych nie posiadających izolacji termicznej. Problem dotyczy głównie opalania budynków węglem i wykorzystywaniem znacznej ilości energii elektrycznej oraz stosowania benzyny w transporcie prywatnym.

Rysunek 8. Media wodno-kanalizacyjne

Źródło: dane UG Bobrowniki

Przedsięwzięcia w ramach gospodarki wodno - ściekowej umożliwią ograniczenie problemu zanieczyszczeń cieków wodnych na terenie Gminy i osiągnięcia dobrego stanu wód: ekologicznego oraz chemicznego dla wód powierzchniowych, dobrego stanu chemicznego i ilościowego dla wód podziemnych. W ten sposób nastąpi poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Bobrowniki, ponieważ dobry stan wody będącej źródłem życia jest podstawą ludzkiej egzystencji. W kontekście gospodarki wodno - ściekowej na terenie Gminy Bobrowniki nie bez znaczenia pozostaje położenie Bobrownik nad Wisłą. Uchodzącym w Bobrownikach do Wisły ciekim wodnym zwanym Gryską płyną ścieki. Niezrealizowana kanalizacja Bobrownik oznaczać będzie istotną lukę w ogólnym procesie starań o łagodzenie stanu zanieczyszczenia Wisły. Podobnie sprawa wygląda w przypadku innych wsi, przez które przepływają cieki uchodzące do Wisły. W tych miejscowościach powinny być budowane przydomowe oczyszczalnie ścieków. Obecnie długość sieci kanalizacyjnej wynosi 4 km i obejmuje 107 budynków, które zamieszkuje 376 osób.

Podstawowe informacje o strukturze edukacyjnej

Dane o strukturze szkolnictwa

Przedszkole w Bobrownikach powstało najprawdopodobniej w latach 50-tych XX wieku, dokładny rok założenia przedszkola nie jest znany, nie zachowały się dokumenty założycielskie. Do dnia 31.08.2018 r. siedziba przedszkola mieściła się przy ulicy Włocławskiej 10 w Bobrownikach. Od 01.09.2018 r. na mocy Uchwały Nr XXXV/217/2018 Rady Gminy Bobrowniki z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie przekształcenia Przedszkola Samorządowego w Bobrownikach poprzez przeniesienie jego siedziby, przedszkole mieści się przy ulicy Kościelnej 5 w Bobrownikach. Obecnie do Przedszkola uczęszcza ok. 100 dzieci.

Na terenie Gminy Bobrowniki funkcjonuje również inna forma wychowania przedszkolnego, jaką jest Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Małe Przedszkole” w Rachcinie, prowadzona przez Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Rachcin. Punkt przedszkolny został wpisany do ewidencji szkół i placówek niepublicznych, prowadzonej przez Wójta Gminy Bobrowniki w dniu 25.09.2008 r., a rozpoczął działalność 01.10.2008r.

W 2018 roku po raz pierwszy na terenie gminy Bobrowniki została powołana do życia forma opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 pod nazwą: Klub Dziecięcy „Bobrowiaczek” z siedzibą przy ulicy Włocławskiej 10 w Bobrownikach. Klub został utworzony na mocy Uchwały Nr XXXV/212/2018 Rady Gminy Bobrowniki z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie utworzenia Klubu Dziecięcego „Bobrowiaczek”, dla którego organem prowadzącym jest Gmina Bobrowniki oraz nadania mu statutu. Klub rozpoczął swą działalność od 01.09.2018 r. i zorganizowany jest na 16 miejsc.

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Bobrownikach. Mieści się w budynku A Urzędu Gminy w Bobrownikach i zajmuje powierzchnię 40 m². Stan księgozbioru wynosi około 10.560 woluminów. W bibliotece zarejestrowanych jest około 412 czytelników, z czego 243 aktywnie wypożyczających. Rocznie notuje się 3 tys. wypożyczeń. Zatrudnione są tu 2 osoby: dyrektor na pełen etat i księgowa na ¼ etatu.

Klasy patronackie / współpraca z biznesem inicjowana przez szkoły

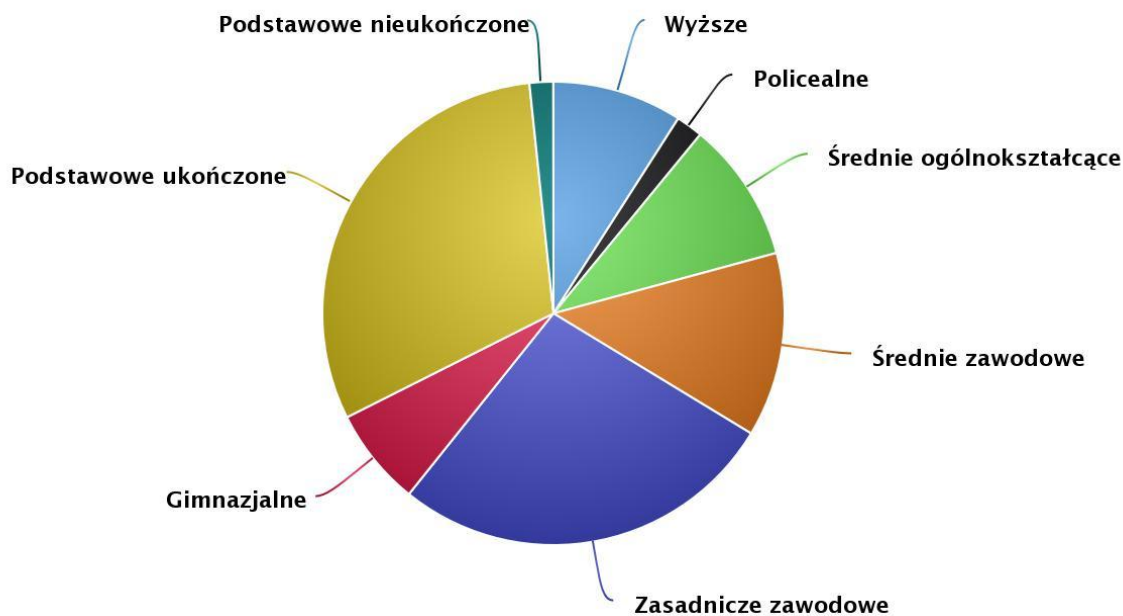
Na terenie Gminy Bobrowniki funkcjonuje jedna Szkoła Podstawowa, która nie posiada klas patronackich.

Rysunek 9. Kapitał ludzki w gminie

a. poziom wykształcenia

Poziom wykształcenia – Gmina Bobrowniki

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

Źródło: www.polskawliczbach.pl

b) Informacja, czy lokalni pracodawcy sygnalizują problemy z zatrudnieniem pracowników / jakich kompetencji brakuje na lokalnym rynku pracy

Pracodawcy nieformalnie sygnalizują braki w zawodach takich jak: kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, rzemieślników oraz pracowników budowlanych (np. fachowców do przemysłu drzewnego, który działa w gminie). Zapotrzebowanie na tych specjalistów znajduje odzwierciedlenie w zestawieniach zawodów deficytowych i nadwyżkowych (dane dot. powiatu lipnowskiego, październik / 2021 rok).

c) Pracownicy krajowi - Większość pracowników to pracownicy krajowi.

d) pracownicy zagraniczni (dane z Urzędu Wojewódzkiego)

Jedna osoba będąca imigrantem prowadzi na terenie gminy własną działalność gospodarczą.

e) Inne wynikające ze specyfiki gminy (światłowód)

W Bobrownikach brak jest sieci światłowodowej.

Światłowód

W Bobrownikach brak jest sieci światłowodowej.

Pożądane kierunki rozwoju gminy (w oparciu o dane zebrane podczas badań fokusowych, do przedyskutowania z przedstawicielami grupy roboczej)

Pożądane kierunki rozwoju:

- Widoczna jest ewolucja w stronę pełnienia funkcji mieszkalnych tzw. „sypialni Włocławka” (wielu mieszkańców pracuje lub prowadzi działalność poza gminą; w zeszłym roku wydano rekordową liczbę pozwoleń na budowę),
- Należy postawić na rozwój turystyki i rekreacji: powstanie pola namiotowego, miejsca na przyczepy campingowe, organizowanie wycieczek po Bobrownikach dla turystów, budowa ścieżek rowerowych, budowa skate parku dla dzieci po to żeby zachęcić turystów,
- Innym kierunkiem powinna być aktywizacja dzieci i młodzieży (np. sportowa, zawodowa),
- Należy organizować spotkania integracyjne dla osób w wieku produkcyjnym (choć dwa razy w roku), w celach rekreacyjnych, by odpocząć od prowadzenia biznesu bądź odpocząć od pracy,
- Rozwój odnawialnych źródeł energii,
- Należy organizować szkolenia odnośnie podnoszenia świadomości mieszkańców w kwestii bezpieczeństwa.
- Należy podejmować działania zmierzające do poprawy infrastruktury, z której mogą korzystać przedsiębiorcy.

Unikalne cechy gminy

Gmina Bobrowniki uchodzi za obszar atrakcyjny pod względem przyrodniczym. Obszary leśne są w przeważającej części własnością Lasów Państwowych. Większa część obszarów leśnych gminy to ubogie i piaszczyste siedliska borowe, które sprzyjają rozwojowi drzewostanu sosny zwyczajnej. Obszarami leśnymi gospodarują Lasy Państwowe. Obszar Gminy Bobrowniki znajduje się w sąsiedztwie Zakładów „Anwil” co wiąże się z pewnymi zagrożeniami dla środowiska naturalnego. Gmina Bobrowniki wyróżnia się pięknem

krajobrazu. Spośród wszystkich gmin wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka posiada najwyższy udział obszarów chronionych prawem, tj. 99,6 % powierzchni gminy. Większa część Gminy leży w Obszarze Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej. Obszar chronionego krajobrazu jest terenem chronionym ze względu na wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe w szczególności ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z masową turystyką i wypoczynkiem lub też istniejące albo odtwarzane korytarze ekologiczne. Obszary chronionego krajobrazu obejmując cenne z przyrodniczego punktu widzenia tereny, pełnią rolę ekologicznego łącznika pomiędzy wszystkimi formami przyrody, układając się w rezultacie w system obszarów chronionych. Ograniczenia gospodarowania na tych obszarach dotyczą głównie tych form, które są zagrożeniem dla stałości przyrody. Ośią hydrologiczną opisywanego terenu jest rzeka Wisła. Uzupełnienie sieci hydrograficznej stanowi rzeka Tażyna stanowiąca lewobrzeżny dopływ Wisły oraz system drobnych cieków i rowów. Trwałym i bardzo ważnym składnikiem szaty roślinnej są lasy. Zajmują one łączną powierzchnię około 1150 ha, co stanowi 3% ogólnej powierzchni. Są to przede wszystkim bory sosnowe mające ogromne znaczenie dla mikroklimatu Ciechocinka.

Bardzo interesującym i decydującym o funkcji terenu, jest mikroklimat ciechociński. Jest to zjawisko powstałe między innymi w wyniku połączenia naturalnych predyspozycji z działalnością człowieka - budowa i eksploatacja tężni solankowych. Podstawą utworzenia obszaru chronionego krajobrazu jest ochrona krajobrazu i naturalnych warunków środowiska przyrodniczego jest: - ochrona unikalnych walorów mikroklimatycznych Uzdrowiska Ciechocinek i jego najbliższych okolic, - ochrona piękna nadwiślańskiego krajobrazu, posiadającego cechy bardzo zbliżone do naturalnych.

Znaczna połać Gminy Bobrowniki należy do Włocławskiej Doliny Wisły ustanowionej dla ochrony wchodzących w skład fauny tego terenu gatunków takich jak bóbr europejski, wydra europejska, kumak nizinny, kiełb białopłetwy, boleń, różanka, kózka. Istotnym składnikiem krajobrazu tego miejsca są lasy łęgowe. Są tu posiadające znaczną wartość przyrodniczą siedliska typowe dla dolin sporych rzek.

Włocławska Dolina Wisły należy do Obszaru Natura 2000. W północnej części Gminy Bobrowniki położone jest Jezioro Brzeźno o powierzchni 20,9 ha i maksymalnej głębokości 7 m (średnia głębokość 3,7 m).

Zabytki architektury i budownictwa znajdujące się w zasięgu terytorialnym gminy Bobrowniki

Bobrowniki

- Ruiny zamku XIV/XV, poł XVII na rej.: 47/382 z 16.10.1957
- Zespół Kościoła p.w. Św. Anny (kościół, kostnica, cmentarz przykościelny, ogrodzenie z bramą) z 1787r. nr rej.: A/725/1-4 z 4.09.1998 cmentarz rzym-kat. par., XIX/XX nr rej.: 291/A z 1.06.1982
- Sąd gminny z połowy XIX w.
- Szkoła z 1920 r.

Gnojno

- Szkoła powszechna z około 1930 r.
- Zagroda (dom-kaplica ewangelicka, stodoła z oborą) z końca XIX w.
- Dom z częścią inwentarską z początku XIX w.

Rachcin

- Zagroda (dom drewniany z 1864r., obora z chlewem, stodoła, suszarnia• owoców) z początku XX w.

Stare Rybitwy

- Kaplica Ewangelicka z końca XIX w.
- Dom z częścią inwentarską z początku XIX w.

Stary Bógpomóż

- Domy z częścią inwentarską z początku XIX w.

Przynależność gminy do organizacji i stowarzyszeń

- Lokalna Grupa Działania Region Południe
- Stowarzyszenie Gmin Wiejskich

1.2. Wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą w gminie

Gmina na tle województwa

Tabela 6. Podstawowe wskaźniki finansowe gminy na tle województwa i grupy podobnych gmin (2018)

2018	W złotych	Jako % średniej w grupie podobnych gmin	Jako % średniej w województwie
Dochody gminy na 1 mieszkańca	4991,27	104,0	96,4
Dochody własne gminy na 1 mieszkańca	1671,37	99,0	69,6
Wydatki gminy na 1 mieszkańca	5668,60	111,2	106,1
Zobowiązania gminy na 1 mieszkańca	1384,93	128,5	1054,9

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw w gminie

W 2018 r. w gminie zarejestrowanych było 209 przedsiębiorstw zgodnie z bazą danych REGON. W grudniu 2018 r. w gminie było 90 płatników składek ZUS oraz 133 podatników osiągających przychody z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Liczbę przedsiębiorstw – podatników i płatników składek przedstawia tabela poniżej.

Tabela 7. Liczba przedsiębiorstw według rodzaju rejestru (2018)

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
Podatki (podatnicy)	97	32	4	0	36
ZUS (płatnicy składek)	46	33	9	2	44
REGON		202	7	0	209

Źródło: GUS.

Płatnicy składek oraz osoby ubezpieczone w gminie

Informacja o płatnikach składek w przedsiębiorstwach mikro, małych i średnich (tj. płacących składki za od 1 do 249 osób ubezpieczonych) według wybranych sekcji PKD przedstawia tabela 6.

Tabela 8. Liczba płatników składek według sekcji PKD (2018)

	Liczba płatników w gminie	% ogółu płatników składek w gminie	% płatników w danym sektorze w województwie
Przemysł (C-F)	40	44,4	0,2
Usługi (G-S)	41	45,6	0,1
Wybrane sekcje PKD (według największej liczby płatników)			
Budownictwo (F)	30	33,3	0,2
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	16	17,8	0,1
Przetwórstwo przemysłowe (C)	8	8,9	0,1
Pozostała działalność usługowa (S)	4	4,4	0,1
Transport i gospodarka magazynowa (H)	3	3,3	0,0
Sektory zdominowane przez podmioty publiczne			
Administracja (O)	1	1,1	0,3
Edukacja (P)	5	5,6	0,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	4	4,4	0,0
Kultura (R)	[b.d.]	1,1	0,1

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Wśród płatników składek, którzy opłacali składki za nie więcej niż 250 osób było łącznie 1802 osób ubezpieczonych w ZUS, co stanowiło 88,9% osób w wieku produkcyjnym w gminie, w tym:

- W usługach ubezpieczonych było 1007 osób, to jest 49,7% osób w wieku produkcyjnym w gminie,
- W przemyśle ubezpieczonych było 969 osób, to jest 47,8% osób w wieku produkcyjnym w gminie,

- W sekcjach zdominowanych przez podmioty publiczne było ubezpieczonych łącznie 579 osób, w tym 260 osób w administracji, 121 osób w sektorze opieki zdrowotnej 181 osób w sektorze edukacji oraz 17 osób w sektorze kultury, było to łącznie 28,6% osób w wieku produkcyjnym w gminie,
- Wśród osób ubezpieczonych było 1301 kobiet i 1598 mężczyzn,
- Najwięcej ubezpieczonych było w wieku 25-34 lat – 798 osób i 35-44 lat – 702 osób.

Tabela 9. Liczba ubezpieczonych w zależności od płatnika składek

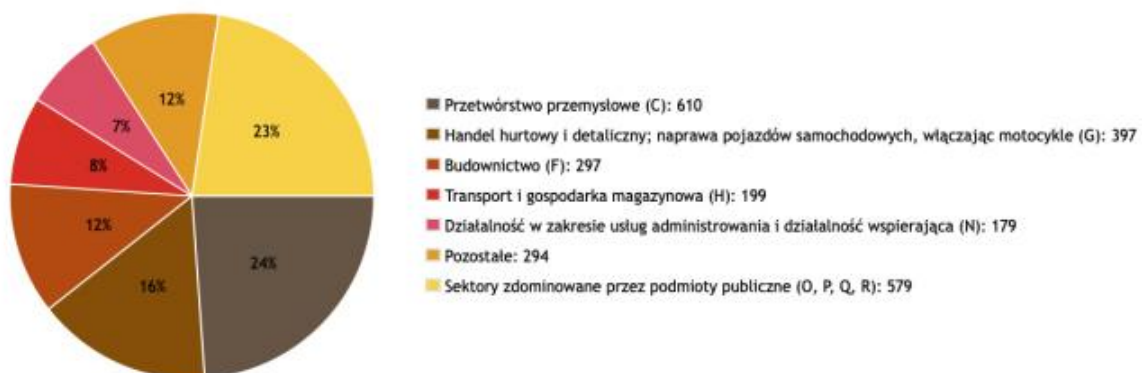
2018	Liczba osób	liczba osób na 1 płatnika składek	% zatrudnionych w grupie płatników do 249 ubezpieczonych
Samozatrudnieni nie płacący składek za inne osoby	118	2,6	6,5
Ubezpieczeni u płatników składek płacących składki za 1-9 osób	392	11,9	21,8
Ubezpieczeni u płatników składek płacących składki za 10-49 osób	635	70,6	35,2
Ubezpieczeni u płatników składek płacących składki za 50-249 osób	657	328,5	36,5

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Najwięcej ubezpieczonych było w sekcjach:

- Przetwórstwo przemysłowe (C) (610 osób),
- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G) (397 osób),
- Budownictwo (F) (297 osób).

Rysunek 10. Liczba ubezpieczonych według sekcji i płatnika składek (2018)

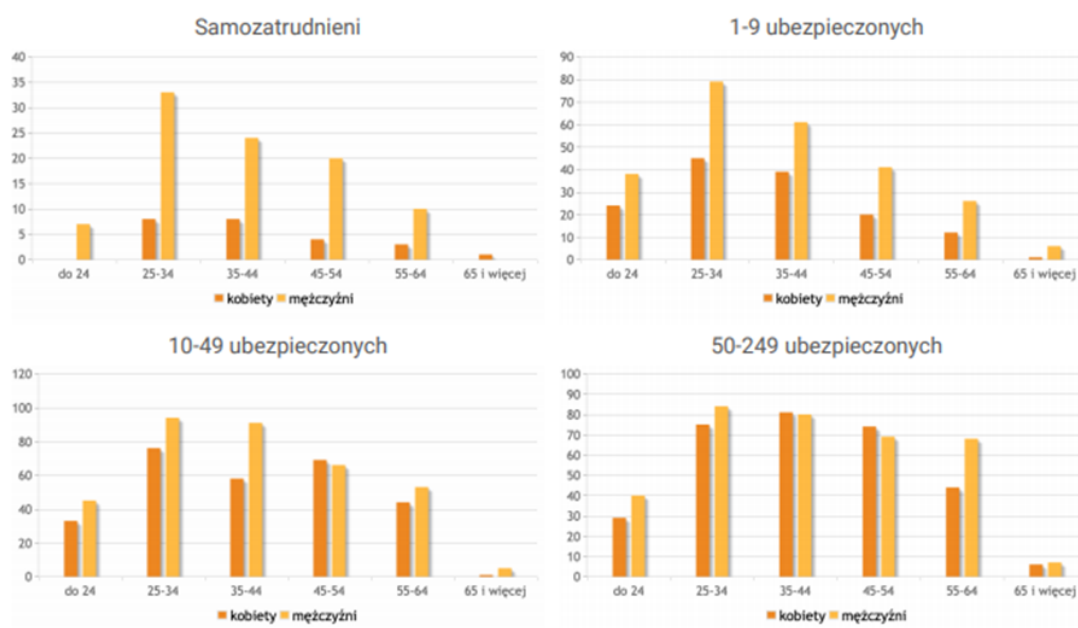

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w gminie Bobrowniki w grudniu 2018 r. wynosiła 2835 zł. Przeciętna podstawa wymiaru składek u mężczyzn jest wyższa niż u kobiet. Najwyższe podstawy wymiaru składek spośród głównych zidentyfikowanych sektorów według zatrudnienia odnotowane są w sekcji Budownictwo (F). Podstawy wymiaru składek w sektorze MŚP są najwyższe wśród płatników zatrudniających 50-249 osób.

Tabele poniżej prezentują informacje dotyczące średnich podstaw wymiaru składek w złotych, w porównaniu do średnich dla danego typu gminy oraz w porównaniu do średnich podstaw wymiaru w województwie kujawsko-pomorskim.

Rysunek 11. Liczba ubezpieczonych według wielkości płatnika składek, wieku i płci (2018)

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Tabela 10. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w złotych (2018)

	Ogółem	Samozatr.	1-9 ubezp.	10-49 ubezp.	50-249 ubezp.
Ogółem	2835	1854	2265	2661	2975
Kobiety	2605	1665	2259	2705	2747
Mężczyźni	3092	1946	2271	2615	3210
W sekcjach z największą liczbą płatników w gminie					
Budownictwo (F)	3174	1906	2286	2503	3236
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	2430	1550	1625	2480	3030
Przetwórstwo przemysłowe (C)	2640	[b.d.]	1797	2249	3190
Pozostała działalność usługowa (S)	1747	1139	1404	2782	1795
Transport i gospodarka magazynowa (H)	2673	2666	2069	2508	2707

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 11. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w porównaniu do średniej w danym typie gminy (2018)

	Ogółem	Samozatr.	1-9 ubezp.	10-49 ubezp.	50-249 ubezp.
Ogółem	102,6	105,0	107,7	99,4	91,5
Kobiety	100,1	95,6	108,9	102,7	91,2
Mężczyźni	107,7	109,0	106,3	96,2	92,7
W sekcjach z największą liczbą płatników w gminie					
Budownictwo (F)	109,4	118,9	116,0	97,6	83,4
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	99,3	83,7	89,6	106,9	96,5
Przetwórstwo przemysłowe (C)	98,7	[b.d.]	93,7	94,4	100,5
Pozostała działalność usługowa (S)	81,1	74,2	85,1	127,9	77,9
Transport i gospodarka magazynowa (H)	103,9	151,5	98,2	104,6	89,6

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 4. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w porównaniu do średniej w województwie kujawsko-pomorskim (2018)

	Ogółem	Samozatr.	1-9 ubezp.	10-49 ubezp.	50-249 ubezp.
Ogółem	101,1	103,2	107,4	97,0	88,2
Kobiety	98,7	94,8	109,3	100,6	88,1
Mężczyźni	107,0	106,9	105,7	93,6	89,1
W sekcjach z największą liczbą płatników w gminie					
Budownictwo (F)	110,8	114,8	116,3	96,0	83,1
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	99,6	84,3	87,4	103,5	93,4
Przetwórstwo przemysłowe (C)	101,3	[b.d.]	89,5	92,8	98,7
Pozostała działalność usługowa (S)	71,5	64,7	78,8	122,6	66,8
Transport i gospodarka magazynowa (H)	107,8	147,4	100,0	103,8	85,7

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Przedsiębiorstwa płacące podatki w gminie

Informacja obejmuje przedsiębiorców i przedsiębiorstwa opłacające podatki dochodowe od osób fizycznych: według stawki podatkowej (formularz PIT 36), w tym również Ci, którzy zadeklarowali opłacanie podatku liniowego (PIT 36L). Kolejną grupą są przedsiębiorcy, którzy opłacają podatki ryczałtowe (na formularzach PIT 28A i PIT28B), jak również osoby prawne, płacące podatek dochodowy od osób prawnych CIT. Forma opłacania podatku zależy od formy prowadzonej działalności, a także wielkości przedsiębiorstwa.

W gminie Bobrowniki według danych podatkowych funkcjonuje 36 przedsiębiorstw, w tej grupie 4 to przedsiębiorstwa małe, a 0 przedsiębiorstwa średnie.

W grupie przedsiębiorstw mikro dominuje rozliczanie w formie podatku PIT (750,0%). W przypadku małych przedsiębiorstw 0,0% rozlicza się w ramach podatku CIT, a 100,0% korzysta z rozliczenia się w formie podatku liniowego (PIT-36L). Przedsiębiorstwa średnie są płatnikami podatku CIT

Tabela 5. Liczba przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	38	13	0	0	51
PIT 36L	7	7	4	0	18
PIT 28A	52	10	0	0	62
PIT 28B	0	0	0	0	0
CIT	0	2	0	0	2
Łącznie	97	32	4	0	133

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Przychody i dochody podatników prowadzących działalność gospodarczą w gminie

Łącznie przychody przedsiębiorstw (bez osób prowadzących działalność na własny rachunek) rozliczających się w gminie wynosiły 30 424 910 zł. Zestawienie przychodów według wielkości przedsiębiorstw i sposobu rozliczania podatku przedstawia tabela 12.

Tabela 6. Przychody przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	3 111 276	6 949 400	0	0	10 060 676
PIT 36L	8 784 240	10 538 100	9 631 120	0	28 953 460
PIT 28A	2 287 600	3 175 901	0	0	5 463 501
PIT 28B	0	0	0	0	0
CIT	0	130 389	0	0	130 389
Łącznie	14 183 116	20 793 790	9 631 120	0	44 608 026
% dochodów przedsiębiorstw według klasy wielkości	34,5	65,5	0,0	0,0	100,0

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Dochody przedsiębiorstw (bez osób prowadzących działalność na własny rachunek) w gminie Bobrowniki łącznie wyniosły 8 818 190 zł, co stanowiło 29,0% ogółu przychodów.

Tabela 7. Dochody przedsiębiorstw – podatników (przychody pomniejszony o koszty

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	552 458	434 470	0	0	986 928
PIT 36L	1 305 650	2 914 240	2 478 180	0	6 698 070
PIT 28A	2 154 930	2 991 419	0	0	5 146 349
CIT	0	-119	0	0	-119
Łącznie	4 013 038	6 340 010	2 478 180	0	12 831 228
Jako % przychodu	28,3	30,5	25,7	-	28,8
% dochodów przedsiębiorstw według klasy wielkości	31,3	49,4	19,3	0,0	100,0

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Przeciętne przychody na jednego podatnika w zależności od wielkości przedsiębiorstwa oraz sposobu rozliczania się przedstawiają kolejne tabele.

Tabela 8. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	81 875,68	534 569,23	0,00	0,00	197 268,16
PIT 36L	1 254 891,43	1 505 442,86	2 407 780,00	0,00	1 608 525,56
PIT 28A	43 992,31	317 590,10	0,00	0,00	88 120,98
PIT 28B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CIT	0,00	65 194,50	0,00	0,00	65 194,50
Łącznie	146 217,69	649 805,94	2 407 780,00	0,00	335 398,69

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 9. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w danym typie gminy

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	61,4	96,1	0,0	0,0	73,3
PIT 36L	76,3	71,3	35,3	0,0	67,9
PIT 28A	83,0	159,7	0,0	0,0	109,2
PIT 28B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CIT	0,0	8,9	0,0	0,0	1,5
Łącznie	48,0	73,3	36,3	0,0	38,9

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 10. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w województwie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	27,5	122,2	0,0	0,0	89,3
PIT 36L	96,6	78,2	37,4	0,0	77,2
PIT 28A	75,8	154,3	0,0	0,0	100,5
PIT 28B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CIT	0,0	6,6	0,0	0,0	1,1
Łącznie	47,3	74,0	34,4	0,0	23,3

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

1.3. Analiza kluczowych interesariuszy gospodarki w gminie

Powiązania kooperacyjne i instytucje otoczenia biznesu na obszarze gminy

Instytucje Otoczenia Biznesu to podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP. Do tej kategorii instytucji zaliczamy: agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, ośrodki szkoleniowo-doradcze², fundusze, organizacje reprezentujące przedsiębiorców, instytucje proinnowacyjne działające na rzecz innowacyjności, centra transferu technologii, instytuty i ośrodki badawczo-rozwojowe pełniące rolę centrów oraz ośrodki innowacji i przedsiębiorczości, do których zaliczamy inkubatory przedsiębiorczości i inkubatory technologiczne, centra/parki naukowo-technologiczne, parki technologiczne.²Na terenie gminy nie ma głównej siedziby jakkolwiek Instytucja Otoczenia Biznesu lub organizacja branżowa, ale działalność (wsparcie consultingowo - doradcze) prowadzą duże IOB z terenu województwa kujawsko – pomorskiego (Załącznik 3 - Lista i oferta wojewódzkich organizacji wspomagających sektor MSP). Na obszarze gminy działają natomiast gminne jednostki organizacyjne:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach
- Gminna Biblioteka Publiczna w Bobrownikach
- Gminny Zespół Oświaty w Bobrownikach
- Gimnazjum w Bobrownikach im. Ziemi Dobrzyńskiej
- Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Bobrownikach

²W.Burdecka, Instytucje Otoczenia Biznesu, PARP, 2014

- Przedszkole Samorządowe w Bobrownikach
- Klub Dziecięcy „Bobrowiaczek”
- Dzienny Dom Pobytu „Senior+”

Obecnie na terenie Gminy działają 2 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych. Jedna w Bobrownikach, druga w Rachcinie, która funkcjonuje tam od 1932 roku. Jednostka z Bobrownik należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i składa się z 168 członków, w tym 4 honorowych, 8 wspierających i 70 kobiet. OSP Bobrowniki w swym gronie ma 2 Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze, zrzeszające po 10 dziewcząt i 10 chłopców. Jednostka OSP Rachcin liczy 30 członków, w tym 5 kobiet. Obie jednostki OSP dysponują własną bazą lokalową w postaci remiz strażackich.

Mieszkańcy Gminy Bobrowniki mają zapewnioną podstawową opiekę medyczną, natomiast dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej wciąż pozostaje niewystarczający.

Podstawową infrastrukturą zdrowotną na terenie Gminy Bobrowniki jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MedicoPlus” w Bobrownikach, w tym gabinet stomatologiczny oraz poradnia ginekologiczno – położnicza. W razie nagłych zachorowań można zgłaszać się do Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej we Włocławku przy ul. Lunewil oraz w Lipnie przy ul. Dębowej. Na terenie gminy w omawianym okresie funkcjonował jeden punkt apteczny mieszczący się na ulicy Pl. Wolności w Bobrownikach. W Szkole Podstawowej im. Karola Wojtyły w Bobrownikach od 2018 roku istnieje gabinet profilaktyki zdrowotnej.

Na terenie Gminy Bobrowniki działały na koniec 2018r. cztery Koła Kobiet w następujących sołectwach: Bobrowniki, Bógpomóż, Polichnowo, Rachcin. Liczyły łącznie 70 członkiń. Aktywność społeczna Pań z Kół Kobiet przejawia się w przede wszystkim w kultywowaniu tradycji, rozwijaniu różnych form przedsiębiorczości wśród kobiet, organizacji imprez okolicznościowych, promocji Gminy Bobrowniki na zewnątrz.

1.4. Analiza SWOT

Mocne strony gminy	Słabe strony gminy
- Lokalizacja Bobrowniki znajdują się niedaleko większych miast, takich jak Ciechocinek, Lipno i Włocławek; prom na Wiśle pomiędzy Nieszawą a	- Brak wykwalifikowanych zasobów ludzkich w gminie brakuje kadry wykształconej zawodowo - najbardziej brakuje rzemieślników (np. fachowców do przemysłu drzewnego, który działa

Stare Rybitwy skraca czas podróży do tych miast - Zabytki, ruiny zamku, magazyn solny, niemiecki cmentarz - Ciekawa historia gminy związana z zamkiem z XIV wieku - Walory przyrodnicze przez gminę przepływa rzeka Wisła, znajduje się w niej jezioro oraz stawy; duże tereny leśne umożliwiają grzybobranie (jego miłośnicy przyjeżdżają także z innych miejscowości), - Rozwój niektórych typów działalności w gminie rozwija się pszczelarstwo (wielu pszczelarzy indywidualnych, są skupieni w stowarzyszeniu, które zrzesza 60 członków), wędkarstwo i leśnictwo, - Wysoki poziom integracji mieszkańców gminy, - Atrakcyjne tereny do budownictwa mieszkaniowego (czyste powietrze, lasy, przyroda) - Punkt opieki nad dziećmi, który umożliwia powrót kobiet do pracy - Dobra promocja gminy na terenie gminy można kupić promocyjne widokówki, magnesy i kubki z logo gminy	w gminie) - Mało miejsc pracy na terenie gminy - Słaby poziom infrastruktury teletechnicznej utrudniony zasięg telefoniczny i internetowy; brak szybkiego Internetu - Braki w infrastrukturze drogowej i technicznej w gminie brakuje dróg i ścieżek rowerowych (najbardziej brakuje ścieżki rowerowej między Starymi Rybitwami i Włocławkiem); brak kanalizacji w gminie - Słabe skomunikowanie gminy, słabo rozwinięta komunikacja drogowa z Włocławkiem, Toruniem i innymi pobliskimi miastami - Długi czas przyjazdu najbliższej jednostki ratowniczo-gaśniczej: jej przyjazd trwa powyżej 15 minut; mieszkańcy polegają więc tylko na dwóch jednostkach ochotniczych z gminy -Trudna sytuacja finansowa gminy: brakuje środków na inwestycje infrastrukturalne (głównie drogi, kanalizację); potrzebne są także środki na szkolenia (w niektórych budynkach brak podstawowych systemów bezpieczeństwa takich jak czujniki CO, brak przeprowadzania kontroli instalacji gazowych - gmina powinna uświadamiać i edukować w tym zakresie mieszkańców, powinna przeprowadzać szkolenia, ale brakuje na to pieniędzy) i oświatę - Brak zajęć dodatkowych dla dzieci nie ma w tym zakresie oferty dla dziewczynek - Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej są to często osoby bez motywacji do działania (wolą otrzymywać pomoc socjalną niż podjąć pracę za najniższe wynagrodzenie)
--	---

	- Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna w gminie działają tylko dwa gospodarstwa agroturystyczne (m.in. gospodarstwo Bobrówka, które oferuje kilka pokoi z wyżywieniem); w gminie brakuje punktów gastronomicznych (niewielka liczba turystów i takie biznesy upadają) - Odpływ młodych ludzi z gminy młodzi ludzie wyjeżdżają do większych ośrodków - Brak szkół ponadpodstawowych w gminie funkcjonuje tylko jedna szkoła podstawowa, nie ma szkoły zawodowej, technikum czy liceum ogólnokształcącego; szkoły zawodowe, licea i technika są we Włocławku.
Szanse - Kwestie infrastruktury, m. in. dostęp do sieci 5G, - Wzrost zainteresowania gminą ze strony potencjalnych turystów.	Zagrożenia - Coraz mniej szkół zawodowych we Włocławku powoduje, że trudno wyedukować przyszłych pracowników dla przetwórstwa w Bobrownikach - Nieprzychylnie decyzje konserwatora zabytków blokujące nowe inwestycje w okolicach ruin zamku.

Źródło: własne

Rozdział 2. Cele i Priorytety Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego

2.1. Wizja LPRG

Wizję Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego Gminy Bobrowniki tworzy pięć filarów odnoszących się do:

- 1) Domeny działalności – podstawowym obszar specjalizacji LPRG jest tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości w gminie oraz wspieranie inicjatyw podnoszących efektywność już istniejących podmiotów.
- 2) Odpowiedzialności – to wyrażona w tym dokumencie strategicznym wrażliwość gminy na potrzeby lokalnych podmiotów i nadanie później odpowiednich priorytetów w ich realizacji.
- 3) Standardów sukcesu – określone w tej strategii mierniki długookresowego powodzenia (przedstawione jako wskaźniki realizacji projektów), wyrażone możliwie konkretnie liczbowo
- 4) Kluczowych kompetencji – określenie umiejętności i technologii służących sukcesowi, rozumianemu jako wzrost potencjału do realizacji nowych przedsięwzięć
- 5) Organizacji - rozumianej jako podstawowe zasady systemu współpracy podmiotów gospodarczych, ale i hierarchii panującej w przedsiębiorstwie utrwalonej władzy organizacyjnym.

WIZJA: Gmina Bobrowniki jest miejscem przyjaznym przedsiębiorcom. Gmina w działaniach na rzecz otoczenia gospodarczego jest aktywna, zorganizowana i skuteczna. Źródłem zamożności mieszkańców w tym osób prowadzących na terenie gminy działalność gospodarczą jest wysoka produktywność, przedsiębiorczość oraz nowoczesna infrastruktura, która służy celom interesariuszy. Podmioty gospodarcze działające na terenie gminy współpracują ze sobą, pomagają sobie wzajemnie oraz dbają o środowisko i dobrostan mieszkańców. Gmina inicjuje i wspiera inicjatywy pro przedsiębiorcze oraz w działania w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu.

2.2. Cele strategiczne LPRG

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy gospodarczej, doradztwa oraz coachingu realizowanego z osobami odpowiedzialnymi za stworzenie LPRG oraz skonstruowanej analizie SWOT opracowano cel strategiczny rozwoju gospodarczego Gminy Bobrowniki.

Celem strategicznym jest wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gminy poprzez m.in. wspieranie konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz podnoszenie jakości i atrakcyjności warunków do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy

2.2.1. Cele horyzontalne

CH 1. WZROST INNOWACYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI

Uzasadnienie: Jednym z głównych źródeł niskiej konkurencyjności polskiej gospodarki jest stosunkowo niska zdolność do wdrażania innowacji. W sytuacji wyczerpywania się w Polsce takich źródeł konkurencyjności jak koszty pracy czy adaptacja zewnętrznych technologii, waga problemu niskiej innowacyjności przedsiębiorstw będzie rosła. Słabość polskiej gospodarki pod względem konkurencyjności i innowacyjności jest widoczna w porównaniach międzynarodowych. Sytuacja ta pogłębia się na poziomie lokalnym. Małe gminy nie mają instrumentów wspierania innowacyjności i w tym zakresie rekomendowana jest współpraca z działającymi regionalnie IOB, organizacjami branżowymi oraz ośrodkami akademickimi.

CH 2. WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I PRODUKTYWNOŚCI

Docelowa wizja lokalnego systemu wspierania przedsiębiorczości opiera się na tworzeniu struktury podmiotowej generującej impulsy prorozwojowe, wzmacniających produktywność, charakteryzujących się wysokiej jakości zarządzaniem oraz budujących wzajemne zaufanie pomiędzy interesariuszami. Taką rolę powinny pełnić Lokalne Organizacje Gospodarcze (LOG). To LOG i realizowane przez nie projekty pozwolą podnieść produktywność przedsiębiorstw, uwolnić zasoby i pomysły drżące w przedsiębiorcach oraz aktywnie reagować na wyzwania przyszłości. Ułatwią także adaptację przedsiębiorstw, osiąganie przez nie efektów sieciowych oraz sprawną realizację celów strategicznych.

CH 3. WZROST WSPÓŁPRACY

Polityka lokalna gminy powinna mieć również na celu integrację przedsiębiorstw, których zasoby są wobec siebie komplementarne, a których synergie hamowane są dzisiaj przez

nieoptymalne mechanizmy koordynacji. Model koordynacji rynkowej, w której każda usługa nabywana jest osobno na rynku powinien być zastępowany bardziej zintegrowanymi formami współpracy/kooperacji. Sprzyja temu tworzenie ekosystemów (klastrów, holdingów, powiazań kooperacyjnych), w których większość procesów koordynowanych jest pomiędzy podmiotami przez mechanizmy sieciowe i kooperację. Integracja to szansa na efekt synergii pomiędzy przedsiębiorstwami. Zwiększają one swoją produktywność pozwalając zaistnieć nieoczywistym połączeniom technologii, elementów designu, funkcjonalności czy współpracując w ramach łańcucha dostaw.

2.2.2. Cele szczegółowe/Priorytety sektorowe

Wybranych obligatoryjnym celem horyzontalnym przypisano cele szczegółowe, do których gmina mogła w oparciu o wcześniej przeprowadzoną diagnozę i konsultacje z mieszkańcami oraz lokalnymi przedsiębiorcami przypisać konkretne projekty. Z kolei już zaproponowanym projektom przypisać w dalszej kolejności wskaźniki.

- Cel szczegółowy 1. Podejmowanie działań inwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP
- Cel szczegółowy 2. Podejmowanie działań pozainwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP
- Cel szczegółowy 3. Podejmowanie działań inwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu
- Cel szczegółowy 4. Podejmowanie działań pozainwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu
- Cel szczegółowy 5. Podejmowanie działań związanych z polityką fiskalną Gminy ukierunkowanych na rozwój przedsiębiorczości
- Cel szczegółowy 6. Podejmowanie działań inwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy
- Cel szczegółowy 7. Podejmowanie działań pozainwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy

2.3. Wskaźniki i logika priorytetów

Tabela 19. Wskaźniki i logika priorytetów

Interesariusz	MŚP		IOB		Gmina		
Cel strategiczny	Wzmacnianie przedsiębiorczości poprzez wspieranie konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz podnoszenie jakości i atrakcyjności warunków do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy						
Priorytety sektorowe	PS1. Działania inwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP	PS2. Działania pozainwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności MSP	PS3. Działania inwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu	PS4. Działania pozainwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu	PS5. Działania związane z polityką fiskalną inicjowaną przez Gminę	PS6. Działania inwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy	PS7. Działania pozainwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy
Cel horyzontalny 1	WZROST INNOWACYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI						
Cel operacyjny	N/d	Przedsiębiorcy aktywnie korzystający ze środków UE	N/d	Promowanie samozatrudnienia	Preferencje fiskalne dla firm	Wyznaczenie lub uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych	Promocja regionu, w tym promocja produktów regionalnych / turystycznych
Wstępna propozycja projektu	N/d	Utworzenie Lokalnej Organizacji Gospodarczej na terenie Gminy Bobrowniki	N/d	Promocja samozatrudnienia i dotacji dla MŚP w gminie Bobrowniki	N/d	Przebudowa ulic centrum Bobrownik	Budowa dwóch wiat rekreacyjnych w Bobrownikach
Wskaźnik	N/d	Zgodnie z fiską	N/d	Zgodnie z fiską	N/d	Zgodnie z fiską	Zgodnie z fiską
Cel horyzontalny 2	WZROST PRODUKTYWNOŚCI						
Cel Operacyjny	Infrastruktura techniczna dopasowana do potrzeb przedsiębiorców (światłowod)	Poprawa dostępu do wykwalifikowanej kadry oraz niwelowanie bezrobocia	N/d	Promocja kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje mieszkańców	N/d	Rozwój infrastruktury drogowej (Utwardzenie, poprawa jakości dróg)	Promowanie lokalnych produktów turystycznych
Wstępna propozycja projektu	Fizyka X	Poprawa jakości kapitału ludzkiego w gminie Bobrowniki	N/d	Poprawa jakości kapitału ludzkiego w gminie Bobrowniki	N/d	Rozwój infrastruktury drogowej	Budowa dwóch wiat rekreacyjnych w Bobrownikach
Wskaźnik	Zgodnie z fiską	Zgodnie z fiską	N/d	Zgodnie z fiską	N/d	Zgodnie z fiską	Zgodnie z fiską

Cel horyzontalny 3	WZROST WSPÓŁPRACY						
Cel Operacyjny	N/d	Działania szkoleniowo - doradcze dla przedsiębiorców	N/d	Działania promujące kooperacje pomiędzy przedsiębiorcami, w tym inicjatywy klastrowe i organizacje gospodarcze	N/d	Infrastruktura techniczna dopasowana do potrzeb przedsiębiorców (kanalizacja)	Promocja i zachęta w postaci promocja wsparcia przedsiębiorców w ramach łańcucha dostaw
Wstępna propozycja projektu	N/d	Utworzenie Lokalnej Organizacji Gospodarczej na terenie Gminy Bobrowniki	N/d	Utworzenie Lokalnej Organizacji Gospodarczej na terenie Gminy Bobrowniki	N/d	Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej w Bobrownikach Przebudowa ulic centrum Bobrownik	Promocja samozatrudnienia i dotacji dla MŚP w gminie Bobrowniki
Wskaźnik	N/d	Zgodnie z fiszką projektu	N/d	Zgodnie z fiszką	N/d	Zgodnie z fiszką	Zgodnie z fiszką

Źródło: własne

Rozdział 3. Inicjatywy Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego

3.1. Proces składania i zatwierdzania propozycji inicjatyw

Jedną z głównych barier rozwoju inicjatywy w LPRG może być kwestia finansowania przedsięwzięć proponowanych przez mieszkańców i przedsiębiorców. Obecna sytuacja finansów publicznych nie skłania samorządów do zaciągania nowych zobowiązań i wydzielania środków na nowe zadania. Nie oznacza to, że zewnątrzni interesariusza nie powinni mieć możliwości składania a jednostki samorządu terytorialnego zatwierdzenia propozycji inicjatyw. Opracowując propozycję inicjatyw które znalazły się w LPRG i dla których opracowano przykładowe propozycje projektów wzięto pod uwagę propozycje, które wypłynęły od samych przedsiębiorców, jak i uzgodnione wewnętrznie przez różne jednostki samej gminy (punkt. 3.2), a wynikające z założeń wcześniejszych strategii, dokumentów planistycznych czy innych dokumentów (np. lokalnych planów zagospodarowania)

W przypadku procedowania działań zmierzających do rozwoju lokalnego należy mieć na uwadze:

- Uwzględnienie różnorodnych form konsultacji, takich jak internetowe (edytowalna ankieta), bezpośrednie spotkania, grupy fokusowe;
- Dostępność konsultacji dla osób niepełnosprawnych (m.in. niedowidzących, niepełnosprawnych ruchowo);
- Informacje o konsultacjach rozpowszechniane przez różnorodne kanały, takie jak strona internetowa, kontakt bezpośredni, inne media, lokalne portale.

W przypadku opracowania niniejszego Lokalnego Programu Gospodarczego konsultacje takie przeprowadzono min. poprzez:

- w dniu
- w dniu
- w dniu
- w dniu

W fazie opracowywania dokumentacji niezbędnej do realizacji inicjatywy warto wskazać konkretnego urzędnika jako „opiekuna inicjatywy”, czyli osobę odpowiedzialną za cały proces przygotowywania inicjatywy do wdrożenia, a następnie podpisanie umowy, realizację zadania oraz sprawozdawczość. W takiej sytuacji inicjatywa nie rozmyje się a stająca za nią grupa inicjatywna nie będzie zagubiona. Interesariusze będą wiedzieli z kim się kontaktować i

rozmawiać. Przedstawiciel gminy będący opiekunem danego projektu powinien przedstawić grupie specyfikę funkcjonowania urzędu w kontekście realizowanej inicjatywy i wspólnie wypracować odpowiednie sposoby lobbingu / pozyskania finansowania na inicjatywę. Gmina powinna mieć świadomość, że przedsiębiorcy niekoniecznie znają realia administracyjne, lecz opiekun powinien zapobiegać wygaśnięciu ewentualnego entuzjazmu inicjatorów z powodu nadmiernej biurokracji, rozrośniętych procedur, czy aktualnego braku perspektywy finansowania przedsięwzięcia.

3.2. Lista inicjatyw planowanych do realizacji w ramach LPRG

W toku konsultacji oraz spotkań fokusowych bezpośrednio z przedsiębiorcami, jak w trakcie doradztwa oraz wewnętrznych spotkań zespołu projektowego zaproponowano następujące inicjatywy, które miały służyć wzmocnieniu przedsiębiorczości poprzez wspieranie konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz podnoszenie jakości i atrakcyjności warunków do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy.

Propozycje projektów przedsiębiorców:

- P1. Zagospodarowanie terenu przy zamku pod względem turystyki.
- P2. Budowa dróg na terenie Gminy.
- P3. Poprawienie dróg na terenie Gminy.
- P4. Budowa ścieżki rowerowej Bobrowniki-Włocławek.
- P5. Odbudowa (renowacja) zamku w Bobrownikach.
- P6. Zwiększenie terenów pod inwestycje – duże sklepy, miejsce rekreacji.

Warto zaznaczyć, że przedstawione inicjatywy bardzo rzadko odnosiły się wprost do bezpośrednich zachęt

Propozycje projektów samorządu:

- S1. Rozbudowa kanalizacji ściekowej na terenie Gminy Bobrowniki.
- S2. Modernizacja dróg gminnych.
- S3. Budowa wiat.
- S4. Przeznaczenie terenu gminnego na farmy fotowoltaiczne.
- S5. Przygotowanie działek pod inwestycje gospodarcze (uzbrojenie terenu).
- S6. Doprowadzenie światłowodu do Gminy Bobrowniki.

- S7. Lobbing w kierunku budowy ścieżek rowerowych przy drogach powiatowych (Bobrowniki-Winduga-Włocławek).
- S8. Budowa drogi łączącej Bobrowniki z Włocławkiem.
- S9. Budowa drogi łączącej Bobrowniki z Toruniem.
- S10. Gazyfikacja gminy.
- S11. Lepsze połączenia autobusowe z Włocławkiem.
- S12. Drogi lepszej jakości bez dziur (powiatowe).
- S13. Zwolnienie z podatku dla nowych przedsiębiorstw.
- S14. Infrastruktura drogowa.
- S15. Wsparcie dla przedsiębiorców w zakresie dostępu do środków .
- S16. Zwiększenie terenów inwestycyjnych.

Rozdział 4. Powiązanie Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego z dokumentami o charakterze strategicznym

4.1. Powiązania z gminnymi dokumentami strategicznymi

LPRG pokrywa się ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bobrowniki min. w pkt. 5 Cele gospodarcze poprzez proponowanie działań zmierzających do wzrostu poziomu gospodarczego oraz tworzenie warunków do rozwoju MŚP. W zakresie inwestycyjnym wpisuje się także w pkt. 6 Cele z zakresu infrastruktury technicznej. LPRG jest zgodny z Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023 oferując instrumenty i inicjatywy będące odpowiedzią na problem 1 Bezrobocie oraz Problem 3 Przestrzeń zdegradowana. W zakresie Cel horyzontalny 1 Wzrost innowacyjności i konkurencyjności, Cel operacyjny: Zwiększenie efektywności energetycznej i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych, Program Rozwoju Gospodarczego jest zgodny z Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Bobrowniki na lata 2016-2020. Inicjatywy powiązane z LPRG wynikają także z Lokalnej Strategia Rozwoju Gminy Bobrowniki na lata 2015-2020 min. poprzez poprawę warunków życia mieszkańców Gminy Bobrowniki (Cel 1), Ochrona środowiska w Gminie Bobrowniki (Cel 2) oraz wprost z Wzrost zainteresowania Gminą Bobrowniki (Cel 3) min. poprzez tworzenie infrastruktury turystycznej i działania dot. promocji produktów turystycznych oraz tworzenie ekosystemu współpracy przedsiębiorstw w tym obszarze.

4.2. Powiązania z powiatowymi dokumentami strategicznymi

LPRG w całości wpisuje się Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Lipnowskiego. Min wpisuje się w 1.Obszar: Rozwój gospodarki i rynku pracy. W obu dokumentach najważniejszym celem działań przewidzianych i ujętych do realizacji w ramach tego obszaru wsparcia jest rozwój gospodarczy generujący nowe miejsca pracy, w tym zarówno stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju lokalnych inicjatyw gospodarczych, jak też pozyskanie dla gmin na terenie powiatu inwestorów zewnętrznych. Do działań wpisujących się w ten obszar tematyczny wpisują się wprost zamierzenia związane z tworzeniem i dostosowywaniem pod względem właściwego uzbrojenia terenów (poprzez przygotowanie infrastrukturalne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i

zaopatrzenia w zieloną energię, a także budowę infrastruktury powiązanej z zapewnieniem dróg dojazdowych) przeznaczonych do tworzenia np. stref gospodarczych.

4.3. Powiązania z wojewódzkimi dokumentami strategicznymi

Program wpisuje się w poprzednie (dopiero zakończone) wojewódzkie dokumenty strategiczne min. Strategię rozwoju WKP do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+: Projekt w bezpośredni sposób przyczynia się do realizacji celów w ramach priorytetu Konkurencyjna gospodarka”. Realizacja zadań przyczyni się do realizacji celu „Gospodarka i miejsca pracy”, poprzez zwiększenie szans rozwojowych regionalnych przedsiębiorstw z różnych branży (w tym tych z RIS). Jak wskazano w Strategii „Podstawowym i bezpośrednim celem działań projektowanych w ramach celu strategicznego „Gospodarka i miejsca pracy” jest zwiększenie liczby miejsc pracy, a więc ograniczenie bezrobocia poprzez aktywne działania związane z poprawą warunków tworzenia miejsc pracy i zwiększania zatrudnienia, ale celem pośrednim jest także rozwój przedsiębiorczości, rozumiany zarówno jako zwiększanie liczby zarejestrowanych podmiotów, jak i zwiększanie potencjału podmiotów już funkcjonujących.” Zaoferowane usługi w ramach LOG w sposób bezpośredni przyczynią się do zwiększenia potencjału podmiotów już funkcjonujących.

Wpisuje się również w dokumenty strategiczne zaplanowane dla nowego okresu programowania min. Strategii Przyspieszenia 2030+ Województwa Kujawsko-Pomorskiego RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Cel strategiczny i cele szczegółowe LPRG wpisują się w Cel główny: 3. Konkurencyjna gospodarka oraz związane z nim Cele operacyjne: 31. Odbudowa gospodarki po COVID-19, 32. Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia, 33. Rozwój przedsiębiorczości, 34. Rozwój sektora rolno-spożywczego, 35. Rozwój turystyki, 36. Internacjonalizacja gospodarki, 37. Nowoczesny rynek pracy. Związek z tym celem determinują również zgodność LPRG z pozostałymi planowanymi programami rozwoju/polityk wojewódzkich, bezpośrednio nawiązujących do przedmiotu celu głównego „3. Konkurencyjna gospodarka” oraz stanowiących rozwinięcie, uszczegółowienie i operacjonalizację działań w tym zakresie min:

- Regionalnej strategii inteligentnej specjalizacji (RIS3) 2021+
- Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego
- Strategii budowy i promocji produktu turystycznego województwa kujawsko-pomorskiego
- Regionalnej polityki klastrowej województwa kujawsko-pomorskiego

4.4. Powiązania z krajowymi i unijnymi dokumentami strategicznymi

Program Rozwoju Gospodarczego Gminy Bobrowniki wpisuje się w poprzednie (dopiero zakończone) krajowe dokumenty strategiczne min Projekt wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Kraju 2020, Obszar Strategiczny II "Konkurencyjna gospodarka". Poprzez świadczenie specjalistycznych usług proinnowacyjnych na rzecz MŚP, projekt potencjalnie przyczyni się do realizacji następujących celów Strategii: - II.1.4. Rozwój eksportu towarów i usług - II.2. Wzrost wydajności gospodarki - II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki - II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie - II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki - II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych

Działania inwestycyjne podejmowane przez samorząd lokalny powinny być zbieżne z celami ustalonymi na poziomie Unii Europejskiej. Poniżej znajduje się powiązanie wskaźników kontekstowych z LPRG dla Gminy Bobrowniki z dokumentami strategicznymi przyjętymi na poziomie europejskim. LPRG Gminy Bobrowniki należy powiązać z:

- Strategią Europejski Zielony Ład – w zakresie zgodności z Celem operacyjnym „Zwiększenie efektywności energetycznej i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych”
- Strategią MŚP na rzecz zrównoważonej i cyfrowej Europy oraz Transformacją cyfrową w Europie 2030 poprzez nadanie priorytetowi w zakresie tworzenia infrastruktury technicznej dopasowanej do potrzeb przedsiębiorców (światłowod)
- Nową strategią przemysłową dla Europy w zakresie pozostałych celów bezpośrednio powiązanych z przyjętymi w tym dokumencie strategicznymi celami odnoszącymi się do wzrostu produktywności, konkurencyjności oraz innowacyjności europejskiej gospodarki.

Rozdział 5. System wdrażania Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego

5.1. Analiza instytucjonalna/opracowanie i przyjęcie LPRG

Schemat działań w zakresie opracowania LPRG:

1. Opracowanie projektu dokumentu przez wójta
2. Ustalenie podstawowych parametrów dotyczących przeprowadzanych konsultacji:
 - a) terminu przeprowadzania konsultacji. Termin ten nie może być krótszy niż 35 dni (wymóg art. 6 ust. 5 ustawy o zasadach prowadzenia rozwoju), co oznacza że minimalny termin wynosi albo 35 dni (jeśli uchwała rady gminy ws. konsultacji przewiduje termin krótszy), albo termin określony w uchwale rady gminy;
 - b) ustalenie sposobu przekazywania uwag do projektu. Sposób powinien wynikać z uchwały rady gminy ws. konsultacji. Postuluje się wykorzystanie równoległe dwóch sposobów – elektronicznie (mail, formularz na stronie internetowej, itp.) oraz klasyczne (np. skrzynka w urzędzie gminy/miasta). Rekomenduje się przygotowanie formularzy służących zgłaszaniu uwag;
 - c) wyznaczenie liczby, terminów i miejsc spotkań konsultacyjnych. Wyznaczone musi być co najmniej jedno spotkanie, chyba że uchwała rady gminy ws. konsultacji przewiduje większą liczbę spotkań.
3. Skierowanie projektu LPRG do konsultacji przez wójta. Czynność ta nie wymaga konkretyzacji w odrębnym dokumencie – wystarczające jest wydanie pracownikom poleceń służbowych niezbędnych do uruchomienia procesu konsultacji. Jeśli jednak w danej gminie jest wola sporządzenia takiego dokumentu to powinien on mieć postać zarządzenia opartego na następującego podstawie prawnej „Na podstawie art. 18 ust. 3 oraz 19a ust. 2 w zw. z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1057)”.
4. Zamieszczenie projektu LPRG na stronie internetowej gminy.
5. Ogłoszenie informacji o przeprowadzanych konsultacjach co najmniej na własnej stronie internetowej (wymóg z art. 6 ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju) i w sposób określony w uchwale rady gminy ws. Konsultacji. Dopuszczalne są dodatkowe

sposoby poinformowania. Informacja musi zawierać co najmniej: przedmiot konsultacji, miejsce zamieszczenia dokumentu poddawanego konsultacjom, termin i sposób przekazywania uwag do projektu, termin i miejsce spotkań konsultacyjnych.

6. Przeprowadzenie konsultacji, w tym spotkania (spotkań) konsultacyjnych.

7. Przygotowanie sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji w terminie 30 dni od upływu terminu przeprowadzania konsultacji przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Sprawozdanie zawiera w szczególności ustosunkowanie się do zgłoszonych uwag wraz z uzasadnieniem.

8. Zamieszczenie sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji na stronie internetowej gminy najpóźniej w 30 dniu od upływu terminu przeprowadzania konsultacji. Uchwała rady gminy ws. konsultacji może przewidywać dalsze wymagania.

Uwagi wstępne dot. przyjęcia LPRG

- Zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372) w przypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla gminy mogą być przeprowadzane na jej terytorium konsultacje z mieszkańcami gminy. Ust. 2 przywołanego artykułu wskazuje, że zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gmin określa uchwała rady gminy.

- Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego należy traktować jako program rozwoju w rozumieniu art. 15 ust. 1 i ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1057). Zgodnie z art. 19a ust. 1 przywołanej ustawy wskazano, że projekty programów podlegają konsultacjom z partnerami społecznymi i gospodarczymi. Choć przepis ten nie odwołuje się bezpośrednio do pojęcia „mieszkańców gminy” należy je traktować za szczególny przypadek konsultacji określonych w art. 5a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Tryb konsultacji powinien być oparty na trybie wynikającym z uchwały rady gminy wydanej na podstawie art. 5a ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym – z uwzględnieniem warunków wynikających z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W praktyce oznacza to, że jeśli ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju przewiduje rozwiązania korzystniejsze dla podmiotów konsultowanych to stosowane są te rozwiązania, a nie treść uchwały rady gminy.

5.2. Prognoza finansowa wdrożenia LPRG

W ramach przyjętych w Polsce programów operacyjnych, w tym regionalnych programów operacyjnych środki z perspektywy finansowej 2021-2027 dostępne będą z następujących źródeł:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), którego celem jest wzmocnienie spójności społecznej i gospodarczej UE poprzez łagodzenie dysproporcji w rozwoju europejskich regionów,
- Funduszu Spójności (FS), którego celem jest zredukowanie obecnych dysproporcji gospodarczych i społecznych, a również promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez realizację strategicznych projektów w obszarach związanych z ochroną środowiska i transportem,
- Europejskiego Funduszu Społecznego +, którego celem jest odpowiedź na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS + stanowić będzie połączenie ze sobą kilku instrumentów, które w perspektywie finansowej 2014-2020 funkcjonowały oddzielnie, odpowiednio: Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatywny na rzecz osób młodych (YEI),
- Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejskiego Programu na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI),
- Funduszu na rzecz unijnej polityki morskiej i rybołówstwa (EFMR), którego celem jest wsparcie społeczności nadmorskich,
- Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego celem jest łagodzenie skutków społecznych i gospodarczych związanych z transformacją energetyczną.³

W kontekście priorytetów i celów zgodnie z piątym celem polityki spójności, „Europa bliżej obywateli”, Komisja będzie w dalszym ciągu wspierać lokalnie zarządzane strategie rozwoju opracowywane na poziomie jak najbliższym obywateli. Te lokalne strategie, w formie istniejących „zintegrowanych inwestycji terytorialnych” i „instrumenty rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, powinny być opracowywane i zatwierdzane przez właściwe organy lokalne lub terytorialne, które powinny być bardziej zaangażowane w wybór

³<https://przetargowa.pl/fundusze-europejskie-2021-2027-co-nas-czeka-w-nowej-perspektywie-finansowej/>

projektów finansowanych przez UE lub też za nie odpowiedzialne. „Rozwój lokalny kierowany przez społeczność” powinien wspierać zmiany strukturalne i umacniać innowacyjność na szczeblu lokalnym.⁴

Kluczowe dla rozwoju inicjatyw zaplanowanych w LPRG Gminy Bobrowniki wydają się Założenia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2027/ Działania planowane w nowej perspektywie finansowej w ramach poszczególnych celów polityki to min.:

Obszary działań przewidziane do realizacji w ramach CP1 Bardziej inteligentna Europa

- POTENCJAŁ BADAŃ I INNOWACJI (infrastruktura B+R, bony na innowacje, projekty badawczo-rozwojowe, nowoczesne usługi biznesowe IOB)
- CYFRYZACJA(e-administracja, e-zdrowie, e-kultura, e-edukacja)
- WZROST KONKURENCYJNOŚCI MŚP (inkubatory, tereny inwestycyjne, promocja gospodarki regionalnej, nowe modele biznesowe, promocja eksportu)
- ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI NA RZECZ INTELIGENTNEJ SPECJALIZACJI (regionalne agendy badawcze, sieciowanie w ramach RIS)

Obszary działań przewidziane do realizacji w ramach CP2 Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa

- EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA (budynki publiczne, mieszkalne)
- WYMIANA ŹRÓDEŁ CIEPŁA (sieci ciepłownicze, indywidualne źródła)
- ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII (małe instalacje, mikroinstalacje, OZE w przedsiębiorstwach)
- ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU (mała retencja, zagospodarowanie wód opadowych, zakup sprzętu dla służb ratowniczych -OSP)
- OCHRONA PRZYRODY I EDUKACJA EKOLOGICZNA (wspieranie obszarów chronionych)
- GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA (oczyszczalnie oraz sieci wodociągowe i kanalizacyjne w ramach KPOŚK)
- GOSPODARKA ODPADAMI (sortownie, recykling, selektywna zbiórka)

⁴https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/MEMO_18_3866

- MOBLINOŚĆ MIEJSKA (transport miejski, infrastruktura rowerowa, oświetlenie uliczne)

Obszary działań przewidziane do realizacji w ramach CP3 Lepiej połączona Europa

- KOLEJOWY TRANSPORT PASAŻERSKI (infrastruktura punktowa, zakup taboru)
- INFRASTRUKTURA DROGOWA (drogi wojewódzkie, obwodnice miast, drogi lokalne poprawiające spójność komunikacyjną regionu oraz ograniczające wykluczenia komunikacyjne)

Obszary działań przewidziane do realizacji w ramach CP4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym (EFRR)

- WŁĄCZENIE SPOŁECZNE (DDOM-y, Dzielne Domy Pobytu, opieka długoterminowa, wsparcie CIS, KIS, ZAZ, WTZ; infrastruktura na potrzeby realizacji usług społecznych)
- RYNEK PRACY (aktywizacja osób młodych, bezrobotnych, biernych zawodowo i grup defaworyzowanych, wsparcie na rzecz przedsiębiorczości, wsparcie tworzenia i funkcjonowania żłobków; *infrastruktura opieki nad dziećmi do lat 3)
- EDUKACJA (wsparcie na rzecz wychowania przedszkolnego, kształcenia ogólnego i zawodowego; infrastruktura przedszkolna, kształcenia ogólnego i zawodowego)
- ZDROWIE (realizacja regionalnych programów zdrowotnych; infrastruktura szpitali wojewódzkich i powiatowych, DDOM, hospicja, opieka długoterminowa i paliatywna, wyposażenie w sprzęt medyczny)
- INFRASTRUKTURA KULTURY (szeroki katalog instytucji kultury, budowa, rozbudowa oraz rozwój i funkcjonowanie instytucji kultury, projekty dotyczące rozwoju czytelnictwa, organizacja wydarzeń kulturalnych, artystycznych oraz interdyscyplinarnych)

Obszary działań przewidziane do realizacji w ramach CP4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym (EFRR) poprzez wsparcie:

- Dostępu do zatrudnienia
- Modernizacji instytucji i służb rynków pracy
- Kobiet na rynku pracy
- Systemów kształcenia, szkół

- Kształcenia się i szkoleń
- Uczenia się przez całe życie
- Włączenie społeczne
- Integracji obywateli państw trzecich
- Dostęp do usług społecznych

Obszary działań przewidziane do realizacji w ramach CP5 Europa bliżej obywateli

- **REWITALIZACJA** (adaptacja i wyposażenie istniejących zdegradowanych budynków, zagospodarowanie terenów i przestrzeni, budowa, rozbudowa i przebudowa podstawowej infrastruktury komunalnej, inwestycje dotyczące systemów poprawy bezpieczeństwa
- **DZIEDZICTWO KULTUROWE I NATURALNE** (konserwacja zabytków ruchomych, prace restauratorskie i konserwatorskie budynków zabytkowych, odbudowa, budowa, rozbudowa obiektów dziedzictwa naturalnego)
- **WSPARCIE ROZWOJU TURYSTYKI** (infrastruktura turystyczna i rekreacyjna, tworzenie parków kulturowych, trasy i szlaki turystyczne (piesze, rowerowe, wodne), tworzenie i marketing lokalnych marek i produktów turystycznych)
- **WSPIERANIE ROZWOJU UZDROWSIK⁵**

5.3. Monitorowanie i ewaluacja wdrażania LRPG

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2006 Nr 227 poz. 1658) w art. 17 określa zawartość programów rozwoju. Zgodnie z ustawowymi zapisami, program określa w szczególności:

1. diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w odniesieniu do zakresu objętego programowaniem strategicznym,
2. cel główny i cele szczegółowe w nawiązaniu do średniookresowej strategii rozwoju kraju, narodowej strategii spójności lub strategii rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3, wraz z określonymi wskaźnikami;
3. priorytety oraz kierunki interwencji w zakresie terytorialnym, w tym w ujęciu wojewódzkim;

⁵<https://mojregion.eu/rpo/projekt-rpo-2021-2027/>

4. **sposób monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych;**

5. plan finansowy, w tym: a) źródła finansowania realizacji programu, b) kwotę środków przeznaczonych na finansowanie realizacji programu i jej podział między poszczególne priorytety, c) informację o wysokości współfinansowania na poziomie programu i priorytetów;
6. podstawowe założenia systemu realizacji.

Monitoring prowadzi się w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji LPRG, co w konsekwencji – pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań lub podmiotów odpowiedzialnych/ współpracujących przy realizacji LPRG.

W LPRG warto zatem wskazać:

- podmiot odpowiedzialny za koordynację procesów (organ, stanowisko, zespół lub komórka w ramach urzędu gminy),
- sposób realizacji sprawozdawczości na potrzeby monitoringu i ewaluacji,
- mechanizmy umożliwiające wprowadzanie zmian wynikających z prowadzonej oceny realizacji instrumentów idziałań (aktualizacja LPRG)

Ponadto zasadne jest zaplanowanie ewaluacji LPRG, np. w połowie i na koniec okresu realizacji. Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Rekomenduje się, aby przy ewaluacji wykorzystać m.in. formę warsztatu z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy lokalnych.

Istota systemu monitorowania i ewaluacji

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji LPRG jest cel główny i cele szczegółowe wytyczone w LPRG. Proces monitorowania ma polegać na systematycznych obserwacjach zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów i zadań wyznaczonych w LPRG. Proponuje się zaproponowanie formuły systemu monitorowania i ewaluacji opartego na monitorowaniu operacyjnym i strategicznym

Monitoring operacyjny

Na poziomie operacyjnym monitoring stanu wdrażania LPRG przeprowadzany będzie na podstawie dwuletnich raportów opisujących działania podejmowane w zakresie realizacji zadań strategicznych. Raporty te przygotowywane będą przez Referatymerytoryczne Urzędu Gminy odpowiedzialne za prowadzenie działań w ramach wyznaczonych zadań strategicznych. Monitoring na poziomie operacyjnym może stać się podstawą dokonania aktualizacji LPRG, jeśli na podstawie przedstawionych informacji uwidoczni się taka potrzeba.

Celem monitoringu operacyjnego będzie określenie stopnia realizacji zadań zapisanych w LPRG. Monitoring taki winien być prowadzony częściej niż monitoring strategiczny. Monitoring taki nie powinien być dokonywany rzadziej niż raz na 2 lata.

Najlepszym momentem przystąpienia do analizowania stanu wdrażania LPRG są ostatnie miesiące roku kalendarzowego. Monitoring operacyjny nie prowadzi wprost do aktualizacji zapisów LPRG. Jeżeli jednak w toku dokonywania tego monitoringu wskazana zostanie potrzeba uzupełnienia lub zmiany dokumentu, która będzie istotna z punktu widzenia osiągnięcia wizji gminy, Wójt/Burmistrz/Prezydent, posługując się opinią podmiotu odpowiedzialnego za koordynację procesów, winien zwrócić się do Rady Gminy/Miasta z projektem uchwały o dokonanie aktualizacji LPRG. Należy wówczas zastosować się do trybu prac przewidzianego dla etapu aktualizowania strategii w ramach monitoringu strategicznego.

Monitoring strategiczny

W przeciwieństwie do monitoringu operacyjnego, zadaniem monitoringu strategicznego jest umożliwienie oceny realizacji LPRG z punktu widzenia jej dopasowania do rzeczywistych potrzeb gminy oraz stopnia wypełniania przez nią celów strategicznych.

Jako perspektywę czasową do przeprowadzenia takiego monitoringu wskazać należy okres czteroletni. Uznać również należy, że w latach gdy monitoring taki jest przeprowadzany, zastępuje on monitoring operacyjny.

Monitoring strategiczny może stać się podstawą aktualizacji LPRG. Uznać bowiem należy, że w okresie kilkuletnim pojawią się na tyle istotne zmiany w sytuacji lokalnej społeczności, że przydatnym będzie dokonanie zmian w zapisach dokumentu.

Aneks

Załącznik 1. Lista przykładowych inicjatyw planowanych do realizacji w ramach LPRG

Tytuł/ Nazwa projektu	Utworzenie Lokalnej Organizacji Gospodarczej na terenie Gminy Bobrowniki
Podmiot inicjujący / realizujący projekt	Urząd Gminy Bobrowniki
Partnerzy z opisem ich ról / zadań	Przykładowi partnerzy lokalni: Ośrodki Wspierania Ekonomii Społecznej, Powiatowe Urzędy Pracy, Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich Rola zadania: Promocja inicjatywy, wsparcie rekrutacji do organizacji, bezpośrednie współfinansowanie tworzenia organizacji Instytucje Otoczenia Biznesu z województwa realizujące projekty w zakresie dofinansowania działalności gospodarczej np. Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Bydgoszczy, Izba Przemysłowo Handlowa w Toruniu Rola / zadania: bezpośrednie dofinansowanie tworzenia nowych podmiotów gospodarczych będących członkami LOG Uczelnie: Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie Rola / zadania: Wsparcie w zakresie przygotowania wniosku o dofinansowanie, wsparcie doradcze i szkoleniowe
Cele projektu i powiązanie z celami LPRG	Lokalna Organizacja Gospodarcza powstaje w celu: 1) Prowadzenia punktu konsultacyjno-doradczego dla osób chcących podjąć prowadzenie działalności gospodarczej oraz przedsiębiorców; 2) Świadczenia usług wspierających prowadzenie działalności gospodarczej; 3) Opracowywania i realizacji przedsięwzięć rozwojowych; 4) Uczestnictwa w procedurach konsultacji dokumentów planistycznych istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej; 5) Zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej gminy XYZ.; 6) Tworzenia sieci współpracy między lokalnymi przedsiębiorcami; 7) Tworzenia warunków do partnerskich rozmów między przedsiębiorcami a władzami lokalnymi;
Koszt całkowity projektu w zł	100.000 zł + VAT
Projekt przewidziany do realizacji w ramach RPO	Tak / Nie

Źródła finansowania projektu (w %)	• Środki RPO • Środki rządowe • Środki województwa • Środki powiatu • Środki gminy • Środki prywatne • Inne (jakie ...)
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Należy wskazać czy w projekcie występuje pomoc publiczna: • jeżeli tak – należy wpisać „Tak” oraz przedstawić krótką analizę • jeżeli nie – należy wpisać „Nie” lub „Nie dotyczy TAK – Wsparcie bezpośrednie dla MŚP może być formą pomocy publicznej (pomocą de minimis). Program pomocowy: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488)
Zwięzły opis projektu (około 1 strony A4)	FAZY: 1) Konsultacje społeczne 2) Analiza zewnętrznych źródeł finansowania 3) Inicjowanie tworzenia LOG 4) Rekrutacja członków 5) Bieżąca działalność LOG 6) Rozwój infrastruktury LOG UZASADNIENIE REALIZACJI PROJEKTU: W woj. Kujawsko – pomorskim niedostatecznie i w wąskim zakresie adaptowane są inicjatywy takie jak chociażby LivingLabs (http://www.openlivinglabs.eu/), gdzie na poziomie lokalnym tworzy się otwartą przestrzeń do rozwoju mikro przedsiębiorczości (bazując na szerokim partnerstwie jednostek samorządowych i IOB, w ramach European Network of LivingLabs, ENoLL) Dodatkowym problemem jest fakt, że wsparcie dotychczas realizowane nie udrażnia kanałów komunikacji instytucji otoczenia biznesu, samorządów i samych przedsiębiorców, którzy w regionach często realizują cele sobie przeciwne. Brakuje modeli współpracy, które gwarantowałyby efekt synergii i w pełnym zakresie wykorzystywały potencjał podmiotów. W zakresie wsparcia przedsiębiorczości samorządy pozostają często na poziomie aktywności oddolnej (czekając najczęściej na inicjatywę) lub prowadzą działania nieskoordynowane. ZWIĄZEK Z DIAGNOZĄ: Projekt bezpośrednio związany z diagnozą LPRG. Inicjatywa w postaci LOG stanowi odpowiedź na wskazane w diagnozie problemy i zagrożenia min. brak systemowej współpracy między poszczególnymi podmiotami gospodarczymi, brak koordynacji działań, słabą pozycję lokalnych instytucji otoczenia biznesu, niedostateczne

	informowanie przedsiębiorców o istniejących unijnych źródłach finansowania, niewielkie zainteresowanie MŚP działaniami kooperacyjnymi, brak lokalnych podmiotów ekonomii społecznej. POWIĄZANIA Z INNYMI PROJEKTAMI / STRATEGIAMI: (Wskazać powiązane projekty realizowane przez gminę (nie muszą być to projekty tylko i wyłącznie unijne) np. dotyczące ułatwień, usprawnień, rozwoju infrastruktury itd.) Strategia Rozwoju Kraju 2020: Projekt wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Kraju 2020, Obszar Strategiczny II "Konkurencyjna gospodarka". Poprzez świadczenie specjalistycznych usług proinnowacyjnych na rzecz MŚP, projekt potencjalnie przyczyni się do realizacji następujących celów Strategii: - II.1.4. Rozwój eksportu towarów i usług - II.2. Wzrost wydajności gospodarki - II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki - II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie - II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki - II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych Strategia rozwoju WKP do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+: Projekt w bezpośredni sposób przyczynia się do realizacji celów w ramach priorytetu Konkurencyjna gospodarka". Realizacja zadań przyczyni się do realizacji celu „Gospodarka i miejsca pracy”, poprzez zwiększenie szans rozwojowych regionalnych przedsiębiorstw z różnych branży (w tym tych z RIS). Jak wskazano w Strategii „Podstawowym i bezpośrednim celem działań projektowanych w ramach celu strategicznego „Gospodarka i miejsca pracy” jest zwiększenie liczby miejsc pracy, a więc ograniczenie bezrobocia poprzez aktywne działania związane z poprawą warunków tworzenia miejsc pracy i zwiększania zatrudnienia, ale celem pośrednim jest także rozwój przedsiębiorczości, rozumiany zarówno jako zwiększanie liczby zarejestrowanych podmiotów, jak i zwiększanie potencjału podmiotów już funkcjonujących.” Zaoferowane usługi w ramach LOG w sposób bezpośredni przyczynią się do zwiększenia potencjału podmiotów już funkcjonujących. EFEKTY REALIZACJI Produkty: Liczba utworzonych LOG: 1 Liczba przedsiębiorstw wchodzących w skład LOG: 8 Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe: 5 Liczba spotkań informacyjnych dla przedsiębiorstw: 5 Rezultaty: Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu [szt.] - 5
--	--

Stan przygotowań do realizacji projektu	Projekt gotowy do realizacji. Zorganizowano spotkania informacyjne oraz opracowano Statut LOG.
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	Konsultacje społeczne (III kw 2021) Analiza zewnętrznych źródeł finansowania (III kw.2021) Inicjowanie tworzenia LOG (IV kw 2021) Rekrutacja członków (IV kw 2021) Bieżąca działalność LOG (I.2022-IV.2023) Rozwój infrastruktury LOG(I.2022-IV.2023)
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	IIIkw 2021
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	IV kw. 2023

Tytuł / Nazwa projektu	Promocja samozatrudnienia i dotacji dla MŚP w gminie Bobrowniki
Podmiot inicjujący / realizujący projekt	Gmina Bobrowniki
Partnerzy z opisem ich ról / zadań (w przypadku projektu planowanego do realizacji w partnerstwie)	Tak 1) Instytucje Otoczenia Biznesu z województwa realizujące projekty w zakresie dofinansowania działalności gospodarczej dla osób fizycznych np. Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Bydgoszczy, Izba Przemysłowo Handlowa w Toruniu, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszcz. 2) Lokalne Grupy Działania 3) Powiatowe Urzędy Pracy Rola / zadania: bezpośrednie dofinansowania tworzenia nowych podmiotów gospodarczych 1) Punkty informacyjne funduszy europejskich Rola / zadania: prowadzenie seminariów informacyjnych w zakresie możliwości pozyskania funduszy europejskich, dostarczanie ulotek i narzędzi promocji
Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt (jeżeli zgłaszany projekt wpisuje się w kilka priorytetów sektorowych bardzo proszę o ich zaznaczenie wraz z przyporządkowaniem budżetu projektu do każdego z PS)	PS4. Działania pozainwestycyjne ukierunkowanie na rozwój i poprawę konkurencyjności Instytucji Otoczenia Biznesu
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Promowanie lokalnej przedsiębiorczości poprzez kreowanie warunków do powstawania i rozwoju stabilnych mikro-,

	małych i średnich przedsiębiorstw z różnych sektorów gospodarki oraz wspieraniu już istniejących firm.
Koszt całkowity projektu w zł (w rozbiciu na kwotę netto i VAT)	500.000 PLN
Projekt przewidziany do realizacji w ramach RPO	Tak
Źródła finansowania projektu (w %)	• Środki Regionalnego Programu Operacyjnego • Środki z Funduszu Pracy • Środki PFRON • Środki PROW 2021 – 2027 • Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich na lata 2021-2027
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	TAK – Wsparcie bezpośrednie dla MŚP w tym szkoleniowo doradcze może być formą pomocy publicznej (pomocą de minimis). Program pomocowy: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488)
Zwięzły opis projektu (około 1 strony A4)	UZASADNIENIE REALIZACJI PROJEKTU: W zakresie wsparcia przedsiębiorczości (samozatrudnienia) samorządy pozostają często na poziomie aktywności oddolnej (czekając najczęściej na inicjatywę) lub prowadzą działania nieskoordynowane. Struktura uczestników projektów dotacyjnych wskazuje, że najczęściej są to mieszkańcy dużych aglomeracji (Bydgoszcz, Toruń, Grudziądz, Włocławek), rzadko są to mieszkańcy gmin wiejskich. Analogicznie z środków europejskich na rozwój innowacji w przedsiębiorstwie korzystają najczęściej podmioty z dużych miast. Brak w gminach działań informujących o możliwości samozatrudnienia lub rozwoju obszaru działalności firm już istniejących, ZWIĄZEK Z DIAGNOZĄ: Projekt bezpośrednio związany z diagnozą LPRG. Inicjatywa w postaci wsparcia samozatrudnienia stanowi odpowiedź na wskazane w diagnozie problemy i zagrożenia min. niedostateczne informowanie przedsiębiorców o istniejących unijnych źródłach finansowania, niewielkie zainteresowanie mieszkańców perspektywą prowadzenia jednoosobowych działalności gospodarczych OPIS PROJEKTU: Przewidywana jest realizacja projektu partnerskiego z instytucją otoczenia biznesu mającą doświadczenie w udzielaniu dotacji i dofinansowań. Projekt zakłada udzielenie bezzwrotnych dotacji na uruchomienie działalności gospodarczej, wsparcie pomostowe a wcześniej przeprowadzenie szkoleń, kursów i świadczenie usług doradczych dla nowych firm. (WSPIERANIE SAMOZATRUDNIENIA) Ponadto w ramach punktu wspierania samozatrudnienia oferowane będzie min: - doradztwo i konsultacje prawne w zakresie zakładania

	działalności gospodarczej, - pomoc w pozyskiwaniu dotacji oraz funduszy na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej; - kursy, szkolenia i warsztaty; - organizowanie konferencji; - doradztwo księgowe; - pomoc w promocji i reklamie dla firm; - doradztwo biznesowe, itp. Przewidujemy przeprowadzenie szkoleń np. „Jak założyć własną firmę?”, „ABC przedsiębiorczości”, „Podstawy księgowości”, „Nowoczesne modele biznesowe”, „Modele zarządzania mikro i małym przedsiębiorstwem”, itp.. (DZIAŁANIA SZKOLENIOWO – DORADCZE) EFEKTY REALIZACJI Produkty: Liczba utworzonych Punktów wspierania samozatrudnienia: 1 Liczba przedsiębiorstw (JDG) otrzymujących wsparcie niefinansowe w ramach punktu : 20 Liczba spotkań informacyjnych dla przedsiębiorstw: 10 Rezultaty: Liczba przedsiębiorstw utworzonych dzięki wsparciu Punktu: 20 Liczba przedsiębiorstw już istniejących, które otrzymały wsparcie / dotację: 10
Stan przygotowań do realizacji projektu	Projekt gotowy do realizacji w Partnerstwie z IOB lub inną instytucją pomocową (np. LGD, PUP, UM)
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	Analiza zewnętrznych źródeł finansowania (IV kw.2021) Rekrutacja I kw 2022 Bieżąca działalność punktu (I.2022-IV.2023)
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	listopad 2021
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	grudzień 2023

Tytuł/ Nazwa projektu	Poprawa jakości kapitału ludzkiego w gminie Bobrowniki
Podmiot inicjujący / realizujący projekt	Urząd Gminy Bobrowniki
Partnerzy z opisem ich ról / zadań	Przykładowi partnerzy lokalni: Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich. Rola / zadania: Promocja inicjatywy, wsparcie rekrutacji do organizacji, bezpośrednie współfinansowanie tworzenia organizacji
Cele projektu i powiązanie z celami LPRG	Poprawa jakości kapitału ludzkiego na terenie Gminy.
Koszt całkowity projektu w zł	200.000 zł + VAT
Projekt przewidziany do realizacji w ramach RPO	Tak / Nie
Źródła finansowania projektu (w %)	• Środki RPO • Środki rządowe • Środki województwa • Środki powiatu

	• Środki gminy • Środki prywatne • Inne (jakie ...)
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Projekt bez udziału pomocy publicznej; projekt z wykorzystaniem pomocy de minimis. -20% wkład własny podmiotu inicjującego -80% środki krajowego lub regionalnego programu operacyjnego
Zwięzły opis projektu (około 1 strony A4)	Opis projektu: Podmiot inicjujący składa wniosek o dofinansowanie i staje się operatorem wewnętrznym pozyskanych środków finansowych. Udziela wsparcia min. 100 osobom zainteresowanym: realizacją specjalistycznych szkoleń, przekwalifikowaniem, nabyciem nowych kompetencji rynkowych. Do projektu mogą zgłaszać się osoby pracujące, jak i osoby pozostające bez zatrudnienia. Dofinansowanie można pozyskać na: kursy specjalistyczne, kursy zawodowe, studia podyplomowe, szkolenia
Stan przygotowań do realizacji projektu	Projekt gotowy do realizacji.
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	Harmonogram realizacji przedsięwzięcia: 36 m-cy Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu: 1 stycznia 2023 Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu: 31 grudnia 2025 r.
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	I kw 2023
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	IV kw. 2025

Tytuł/ Nazwa projektu	Przebudowa ulic centrum Bobrownik
Podmiot inicjujący / realizujący projekt	Urząd Gminy Bobrowniki
Partnerzy z opisem ich ról / zadań	Brak
Cele projektu i powiązanie z celami LPRG	Inwestycja wpłynie na poprawę nawierzchni ciągów pieszych, samochodowych, utworzenie miejsc postojowych oraz uporządkowanie ruchu w centrum Bobrownik czego rezultatem będzie większa atrakcyjność Bobrownik dla inwestorów.
Koszt całkowity projektu w zł	2.574.820,84 zł z VAT
Projekt przewidziany do realizacji w ramach RPO	Tak / Nie
Źródła finansowania projektu (w %)	• Środki RPO • Środki rządowe • Środki województwa • Środki powiatu • Środki gminy • Środki prywatne • Inne (jakie ...)
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie

Zwięzły opis projektu (około 1 strony A4)	Inwestycja będzie polegać na przebudowie nawierzchni ciągów pieszych, ciągów samochodowych, utworzeniu miejsc postojowych oraz uporządkowaniu ruchu w centrum Bobrownik, wraz z usunięciem kolizji. Przedmiotem zadania będzie zagospodarowanie terenu gminy w miejscowości Bobrowniki poprzez zwiększenie przepustowości drogi, zapewnienie odpowiednich standardów akustycznych dla zabudowy sąsiadującej z inwestycją oraz poprawa walorów estetycznych pasa drogowego. Projekt zakłada doprowadzenie stanu technicznego istniejącej nawierzchni drogi gminnej do wymogów, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. Zagospodarowanie obejmuje: remont jezdni, rynku, remont zjazdów do posesji oraz budowę umocnionego pobocza. Planuje się stworzenie nowej organizacji ruchu, by zapewnić bezpieczeństwo mieszkańcom i wprowadzić prawidłowość jazdy pojazdami. Projekt zakłada użycie znaków aktywnych B-20 oraz ograniczenie prędkości znakami B-33. EFEKTY REALIZACJI Produkty: Liczba przebudowanych obiektów: 1
Stan przygotowań do realizacji projektu	Projekt gotowy do realizacji.
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	Przygotowanie dokumentacji technicznej- III kwartał 2021 Procedura zamówień publicznych- II kwartał 2022 Roboty budowlane- III kwartał 2022-I kwartał 2023
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	III kw 2021
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	I kw. 2023

Tytuł/ Nazwa projektu	Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej w Bobrownikach
Podmiot inicjujący / realizujący projekt	Urząd Gminy Bobrowniki
Partnerzy z opisem ich ról / zadań	Brak
Cele projektu i powiązanie z celami LPRG	Budowa kanalizacji w Gminie Bobrowniki pozwoli na przyłączenie do sieci kolejnych ulic, przez co ułatwi funkcjonowanie mieszkańcom, jak również przedsiębiorcom, którzy prowadzą działalność na terenie Gminy Bobrowniki.
Koszt całkowity projektu w zł	5.870.613,00 zł z VAT
Projekt przewidziany do realizacji w ramach RPO	Tak / Nie
Źródła finansowania projektu (w %)	• Środki RPO • Środki rządowe • Środki województwa • Środki powiatu

	• Środki gminy • Środki prywatne • Inne (jakie ...)
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie
Zwięzły opis projektu (około 1 strony A4)	Zakres: ulica Lipnowska, Włocławska, Dobrzyńska, Kujawska, Wojska Polskiego i Broniewskiego. Przyłącza kanalizacyjne będą wykonane do poszczególnych posesji - nieruchomości będą budowane łącznie ze studnią rewizyjną na terenie posesji. Projektuje się budowę studni rewizyjnych na kolektorze zbiorczym jako studnie połączeniowe oraz studnie rozdzielcze na kolektorze zbiorczym (w wyjątkowych przypadkach jako studnie żelbetowe). Przepompownie "sieciowe" zbudowane zostaną jako zbiorniki monolityczne wyposażone w zestaw pomp, ze sterowaniem elektrycznym, bezobsługowe, połączone z centralnym monitoringiem systemu kanalizacji i oczyszczalni ścieków. W ramach inwestycji przewiduje się budowę sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami do granic działek prywatnych w zakresie sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej wraz z przepompownią ścieków. Podłączenie do kanalizacji podnosi standard i wartość nieruchomości. Dostępność sieci kanalizacji sanitarnej to zwiększenie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gminy oraz stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju budownictwa jednorodzinnego. Ponadto sukcesywnie rozbudowywana infrastruktura pozwala na dostosowywanie gospodarki wodno-ściekowej gminy do standardów europejskich. Nieszczelne szamba stwarzają ryzyko przedostawania się zanieczyszczeń do gleby oraz wód powierzchniowych i podziemnych, co stanowi poważne zagrożenie dla środowiska, zdrowia ludzi i zwierząt. Odprowadzając ścieki poprzez system kanalizacji sanitarnej całkowicie eliminujesz to zagrożenie. Co więcej, kanalizacja to podniesienie walorów ekologicznych regionu dzięki poprawie jakości środowiska naturalnego a w efekcie polepszenie standardu życia obecnych i przyszłych pokoleń. EFEKTY REALIZACJI Produkty: Liczba przyłączonych ulic do sieci kanalizacyjnej-6 Rezultaty: Liczba nowych mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej [szt.] - 70
Stan przygotowań do realizacji projektu	Projekt gotowy do realizacji.

Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	Przygotowanie dokumentacji technicznej- II kwartał 2022 Procedura zamówień publicznych- II kwartał 2022 Roboty budowlane- III kwartał 2022-I kwartał 2023
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	II kw 2022
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	III kw. 2023

Tytuł/ Nazwa projektu	Budowa dwóch wiat rekreacyjnych w Bobrownikach
Podmiot inicjujący / realizujący projekt	Urząd Gminy Bobrowniki
Partnerzy z opisem ich ról / zadań	Brak
Cele projektu i powiązanie z celami LPRG	Zagospodarowanie terenu przy zamku w Bobrownikach poprzez zainstalowanie wiat i miejsca na grilla podniesie atrakcyjność Bobrownik dla potencjalnych inwestorów, jak również podniesie konkurencyjność Bobrownik i wpłynie na poprawę turystyki.
Koszt całkowity projektu w zł	200.000 zł + VAT
Projekt przewidziany do realizacji w ramach RPO	Tak / Nie
Źródła finansowania projektu (w %)	• Środki RPO • Środki rządowe • Środki województwa • Środki powiatu • Środki gminy • Środki prywatne • Inne (jakie...)
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie
Zwięzły opis projektu (około 1 strony A4)	Ruiny zamku w Bobrownikach 9XIV/XV, XVII w.) to obiekt zabytkowy posiadający wciąż jeszcze wysokie wartości kulturowe, historyczne i przestrzenno – architektoniczne. Decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy z dnia 16 października 1957 r. wpisany został do rejestru zabytków pod numerem rej. zab. 47/382/A, obecnie posiadający wpis do rejestru zabytków Województwa Kujawsko-Pomorskiego pod numerem A/699. Z dniem 2 czerwca 2017 r. uprawomocniło się orzeczenie Sądu Rejonowego w Lipnie – Postanowienie z dnia 11 maja 2017 r. stwierdzające nabycie działki nr 71, obręb geodezyjny Bobrowniki o powierzchni 1,54 ha przez Gminę Bobrowniki. Na działce tej posadowiony jest w całości obiekt zabytkowy – ruiny gotyckiego zamku.

	W dniu 21.08.2017 r. pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Toruniu Delegatura we Włocławku dokonali inspekcji ruin gotyckiego zamku w Bobrownikach. W trakcie inspekcji stwierdzono <i>pogorszenie stanu konstrukcyjnego murów (powiększenie spękań), zawilgocenie Patrii murów, zasolenie partii cokołów, liczne ubytki w ceglanym licu muru (zwłaszcza we fragmentach zrekonstruowanych), całkowita erozja materiału ceramicznego, porośnięte roślinnością korony murów, dziedziniec i międzymurze (od strony Wisły), w obszarze międzymurza liczne destrukty cegieł i fragmenty murów, na terenie pod murami od strony Wisły ogniska, brak tablic informacyjnych</i> (protokół z przeprowadzenia inspekcji zabytku). Na terenie ruin gotyckiego zamku w Bobrownikach ani też w obrębie działki nr 71, obręb geodezyjny Bobrowniki, gmina Bobrowniki, nie jest prowadzona żadna działalność gospodarcza. Na obecnym etapie, z uwagi na brak programu prac konserwatorskich i restauratorskich, Gmina Bobrowniki nie może jeszcze podjąć szerzej zakrojonych przedsięwzięć inwestycyjnych na rzecz poprawy stanu zachowania ruin gotyckiego zamku w Bobrownikach. W celu wykorzystania, w miarę możliwości, piękna i wartości historycznych ruin zamku w Bobrownikach, planuje się utworzenie terenu rekreacyjnego zlokalizowanego w sąsiedztwie zamku. Mają się tam znaleźć wiaty oraz miejsce na grilla, co stanowiłoby miejsce spotkań, integracji i imprez kulturalnych bazujących na niezwykłych uwarunkowaniach Gminy Bobrowniki. EFEKTY REALIZACJI Produkty: Liczba obiektów rekreacyjnych-1 Rezultaty: Liczba osób korzystających z nowej infrastruktury [szt.] - 1500
Stan przygotowań do realizacji projektu	Projekt gotowy do realizacji.
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	Przygotowanie dokumentacji technicznej- III kwartał 2021 Procedura zamówień publicznych- II kwartał 2022 Prace budowlane-III kwartał 2022
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	III kw 2021
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	IV kw. 2022

Tytuł / Nazwa projektu	Rozwój infrastruktury drogowej
Podmiot inicjujący / realizujący projekt	Gmina Bobrowniki
Partnerzy z opisem ich ról / zadań (w przypadku projektu planowanego do realizacji w partnerstwie)	Brak
Priorytet sektorowy LPRG, w który wpisuje się zgłaszany projekt (jeżeli zgłaszany projekt wpisuje się w kilka priorytetów sektorowych bardzo proszę o ich zaznaczenie wraz z przyporządkowaniem budżetu projektu do każdego z PS)	PS 6 - Działania inwestycyjne ukierunkowane na rozwój i poprawę konkurencyjności Gminy
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	1) Zwiększenie popytu na usługi, materiały i urządzenia wykorzystywane w toku realizacji projektu (zwiększenie przychodów dostawców/wykonawców prac realizowanych w ramach projektu), 2) Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i mieszkaniowej, dzięki rozwojowi infrastruktury drogowej 3) Zwiększenie wpływów podatkowych (m.in. podatek od nieruchomości) w gminach dzięki aktywizacji gospodarczej oraz mieszkaniowej (szacowany na podstawie planowanego kosztu podatku od nieruchomości z tytułu umieszczenia infrastruktury w pasie drogowym)
Koszt całkowity projektu w zł (w rozbiciu na kwotę netto i VAT)	Przygotowanie dokumentacji: 200.000 zł brutto Budowa sieci gazowej: 500.000 zł brutto Budowa/rozbudowa sieci drogowej: 2.500.000 zł brutto
Projekt przewidziany do realizacji w ramach RPO	Tak
Źródła finansowania projektu (w %)	• Środki Regionalnego Programu Operacyjnego • Środki rządowe min. Rządowy Program Budowy Dróg • Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027 (FEnIKS)
Występowanie pomocy publicznej w projekcie	Nie
Zwięzły opis projektu (około 1 strony A4)	FAZY: 1/ przygotowanie dokumentacji 2/ postępowanie przetargowe 3/ prace instalacyjne i budowlane 4/ poszukiwanie inwestorów UZASADNIENIE REALIZACJI PROJEKTU: Infrastruktura transportowa, z uwagi na jej wpływ na rozwój gospodarczy gminy powinna być poddawana ocenie pod względem stanu technicznego oraz dostępności. Jednym z czynników określających efektywność transportu drogowego w gminie jest sieć dróg oraz jakość ich nawierzchni. Spójna i dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa, służąca poprawie dostępności komunikacyjnej głównych ośrodków aktywności gospodarczej oraz terenów atrakcyjnych turystycznie, stanowi jeden z podstawowych wymogów rozwoju gospodarczego gminy XXX. Dlatego też budowa sprawnego i spójnego układu

	drogowych szlaków komunikacyjnych, istotnych dla rozwoju regionu, dostosowanych pod względem parametrów do standardów unijnych, pozwoli w efekcie na podniesienie bezpieczeństwa i komfortu podróżowania, czyniąc gminę XXX znacznie bardziej dostępną i przyjazną, zarówno dla mieszkańców jak i inwestorów oraz turystów. Projekt niezbędny z punktu widzenia realizacji Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego i wpływu na sytuację zdiagnozowaną w obszarze wsparcia. ZWIĄZEK Z DIAGNOZĄ: Projekt bezpośrednio związany z diagnozą LPRG. Infrastruktura stanowi odpowiedź na wskazane w diagnozie problemy i zagrożenia min.. - mała liczba terenów / brak terenów inwestycyjnych w Gminie Bobrowniki - niska atrakcyjność inwestycyjna działek prywatnych - utrudnienia w zakresie dojazdu do miejsc pracy i dostępu do przedsiębiorstw w ramach łańcucha dostaw - wysoka emisja CO₂ związana z dużą liczbą gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych ogrzewanych tradycyjnie (węglem, drewnem) POWIĄZANIA Z INNYMI PROJEKTAMI / STRATEGIAMI: Projekt bezpośrednio związany ze Strategią Rozwoju Gminy XXX na lata Efekty realizacji projektu w rozbiciu na produkty (bezpośrednio wytworzone w wyniku realizacji projektu) oraz rezultaty (oddziaływanie produktów projektu na system gospodarczy gminy). Produkty: Długość utworzonej infrastruktury drogowej: Długość utwardzonej infrastruktury drogowej: Powierzchnia utworzonej infrastruktury drogowej: Powierzchnia utwardzonej infrastruktury drogowej: Rezultaty: Liczba przedsiębiorstw korzystających bezpośrednio z wytworzonej infrastruktury: Liczba nowych inwestycji na terenie Gminy
Stan przygotowań do realizacji projektu	Opracowanie założeń oraz map / planów inwestycji Konsultacje społeczne
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	I-II 2022 przygotowanie dokumentacji 200.000.00 III 2022 postępowanie przetargowe IV 2022 -IV 2023 prace budowlane 3.000.000 Projekt realizowany będzie w ramach zadań inwestycyjnych, przy czym części składowe dla poszczególnych działań są takie same: zakup map do celów projektowych, wykonanie projektu budowlanego z niezbędnymi uzgodnieniami, uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę, przeprowadzenie prac budowlanych (Dla infrastruktury gazowej min: wykonanie wykopów, łączenie rur, posadowienie rur w

	wykopie, inwentaryzację geodezyjną, przykrycie gazociągu, odtworzenie terenu i prace wykończeniowe), sporządzenie dokumentacji powykonawczej i odbiorowej oraz uzyskanie pozwolenia na użytkowanie.
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	Z dokładnością do kwartału i roku realizacji I 2022
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	Z dokładnością do kwartału i roku realizacji IV 2023

Załącznik 2. Lista i oferta gminnych organizacji wspomagających sektor MSP

Załącznik 3. Lista i oferta wojewódzkich organizacji wspomagających sektor MSP

1) KLASTRY I POWIĄZANIA KOOPERACYJNE

Bydgoski Klaster Przemysłowy:

Adres: <https://klaster.bydgoszcz.pl/>

Klaster Przemysłów Kreatywnych Sp.z o.o.

Adres: <http://www.klasterpk.byd.pl/>

Agro Klaster Kujawy - Stowarzyszenie Na Rzecz Innowacji i Rozwoju

Adres: <http://www.agroklaster.pl/>

Bydgoski Klaster Informatyczny

Adres: <https://bki.org.pl/>

OFERTA KLASTRÓW:

- Podejmowanie działań i inicjatyw wspomagających rozwój i funkcjonowanie przedsiębiorców działających w sektorze agrobiznesu, w tym m.in.:

- Współpraca Klastra i przedsiębiorców – członków ze sferą naukową i badawczo – rozwojową.
- Poprawa konkurencyjności przedsiębiorców – obniżanie kosztów produkcji oraz wspólne działania marketingowe.
- Prowadzenie prac badawczych nad nowymi rozwiązaniami produkcyjnymi i ich wdrażanie oraz wprowadzanie nowych produktów.
- Podnoszenie skuteczności i sprawności zarządzania przedsiębiorców – członków Klastra
- Wdrażanie nowych systemów zarządzania przedsiębiorstwami oraz nowych systemów informatycznych.
- Podejmowanie inicjatyw, w interesie przedsiębiorców mających na celu ułatwienie ich działalności i rozwoju oraz skonsolidowanie współpracy.

2) INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU I FUNDUSZE POŻYCZKOWE

Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

Adres: <https://www.tarr.org.pl>

- Tereny inwestycyjne: Działki na sprzedaż w atrakcyjnej lokalizacji. Grunty z kompleksowym uzbrojeniem w drogi i niezbędne sieci.
- Dofinansowanie ze środków UE: Projekty, Fundusze i ich nabory, w ramach których udzielane jest wsparcie finansowe na założenie i rozwój działalności MŚP.
- Wsparcie eksportu i internacjonalizacji: Doradztwo, konsultacje i analizy badające gotowość eksportową i wspierające rozwój działalności międzynarodowej przedsiębiorców.
- Hub Innowacji Cyfrowych: Nowoczesne technologie wspierające kujawsko-pomorski sektor MŚP. Doradztwo i pomoc w dostosowywaniu modeli biznesowych do wymogów cyfrowej gospodarki i Przemysłu 4.0.
- Doradztwo i szkolenia: Projekty szkoleniowe i edukacyjne podnoszące kompetencje i kwalifikacje pracodawców i pracowników oraz wspierające w poszukiwaniu i poprawianiu sytuacji osób na rynku pracy.

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne o. Bydgoszcz

Adres: <https://pte.bydgoszcz.pl/>

- Projekty w tym projekty dot. wsparcia finansowego na założenie i rozwój działalności MŚP.
- Szkolenia: Kadry i płace w firmie, Podstawy rachunkowości i księgowości firmy z wykorzystaniem komputera, Kursy dla kandydatów na członków rad nadzorczych,
- Usługi w zakresie: diagnozy ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw, programu uzdrawiania sytuacji ekonomiczno-finansowej przedmiotów gospodarczych,
- programów naprawczych, kierunków restrukturyzacji firm,
- Pożyczki: pożyczki w ramach środków pochodzących z dotacji otrzymanej z Banku Światowego oraz z dotacji Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Izba Przemysłowo Handlowa

Adres: <https://www.iph.torun.pl/>

Oferta:

- Szkolenia biznesowe i doradztwo biznesowe
- Fundusze na założenie i rozwój działalności gospodarczej
- Grupa zakupowa dla członków Izby
- ePodpis - certyfikacja kwalifikowanego i niekwalifikowanego podpisu elektronicznego
- Promocja firm
- Legalizacja dokumentów eksportowych i wystawianie świadectw pochodzenia
- Biznesowa przestrzeń do testów - Fab Lab, Living Lab, Demonstration Center
- Współpraca międzynarodowa przez Enterprise Europe Network (EEN), kierowana do mikro, małych i średnich przedsiębiorców

Kujawsko – Pomorski Fundusz Pożyczkowy

Adres: <https://kpfp.org.pl/>

Oferta:

Instrumenty wsparcia zwrotnego: <https://kpfp.org.pl/pozyczki-dla-twojej-firmy/>

Granty i dotacje: <https://kpfp.org.pl/granty-i-dotacje/>

3) LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA

LP	Nazwa LGD, LGR lub LGD miejskie	LGD/LGR/LGD miejskie	adres / adres korespondencyjny	strona www
1	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Miasta Brodnicy	LGD miejskie	ul.Nad Drwęcą 30, 87-300 Brodnica	www.lgd.brodnica.pl
2	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Grudziądzki Spichlerz"	LGD miejskie	ul. Mickiewicza 23, 86-300 Grudziądz	www.lgd.grudziadz.pl
3	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Inowrocław	LGD miejskie	ul. Królowej Jadwigi 15, 88-100 Inowrocław	www.lgd.inowroclaw.pl
4	Lokalna Grupa Działania Miasto Włocławek	LGD miejskie	ul. Żabia 12a, 87-800 Włocławek	www.lgdwloclawek.pl
5	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Chełmno	LGD miejskie	ul. Dominikańska 35 sala nr 3, 86-200 Chełmno	www.lgdchełmno.pl
6	Stowarzyszenie Lokalna Grupa działania "Dla Miasta Torunia"	LGD miejskie	ul. Wały Gen. Władysława Sikorskiego 8, 87-100 Toruń Biuro LGD ul. Warszawska 8/8 87-100 Toruń	www.dlatorunia.pl
7	Stowarzyszenie Bydgoska Lokalna Grupa Działania "Dwie Rzeki"	LGD miejskie	ul. Długa 34, 85-034 Bydgoszcz	www.lgd.bydgoszcz.pl
8	Lokalna Grupa Działania "Gminy	LGD	ul. Chmielniki 2b, 86-100 Świecie	www.lgdswiecie.pl

	Powiatu Świeckiego"			
9	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dolina Drwęcy"	LGD	Gańczewo 7, 87-400 Golub- Dobrzyń	www.lgddolinadrwecy.org.pl
10	Partnerstwo "Lokalna Grupa Działania Bory Tucholskie"	LGD	ul. Pocztowa 7, 89-500 Tuchola	www.lgd.borytucholskie.pl
11	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki	LGD	ul. Sikorskiego 12, 87-850 Chocień	www.kujawiaki.pl
12	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ	LGD	ul. Tadeusza Kościuszki 10, 87-500 Rypin	www.elgd.pl
13	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli	LGD	ul. Poznańska 133a/106, 88-100 Inowrocław	www.czarnoziemnasoli.pl
14	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Południe	LGD	ul. Szkolna 4, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą	www.lgddobrzyn.pl
15	Stowarzyszenie Nasza Krajna	LGD	ul. Jeziorna 6, 89-400 Sępólno Krajeńskie	www.naszakrajna.org
16	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka "Nasza Krajna i Pałuki"	LGR	ul. Powstańców Wielkopolskich 6, 89-100 Nakło nad Notecią	www.lgrnaklo.org.pl
17	Lokalna Grupa Działania Pałuki- Wspólna Sprawa	LGD	Plac Działowy 6, 88-400 Żnin	www.lgd-paluki.pl

18	Stowarzyszenie "Partnerstwo dla Krajny i Pałuk"	LGD	ul. Powstańców Wielkopolskich 6, 89-100 Nakło nad Notecią	www.krajna-paluki.cna.org.pl
19	Stowarzyszenie "Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej"	LGD	ul. Narutowicza 3, 87-700 Aleksandrów Kujawski	www.ziemiakujawska.pl
20	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Podgrodzie Toruńskie"	LGD	ul. Toruńska 24/1, 87-162 Lubicz	www.podgrodziatorunskie.pl
21	Stowarzyszenie "Lokalna Grupa Działania Pojezierze Brodnickie"	LGD	Karbowo, ul. Wczasowa 46 87-300 Brodnica	www.lgdpojezierzebrodnickie.pl
22	Lokalna Grupa działania "Razem dla Powiatu Radziejowskiego"	LGD	ul. Kościuszki 20/22, 88-200 Radziejów	www.lgd.com.pl
23	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego	LGD	ul. Ogrodowa 10/111, 88-300 Mogilno	www.lgdsasiedzi.pl
24	Lokalna Grupa Działania "Trzy Doliny"	LGD	Gądecz 33, 86-022 Dobrcz	www.trzydoliny.eu
25	Lokalna Grupa Działania "Vistula- Terra Culmensis- Rozwój przez Tradycję"	LGD	Sztynwag 46, 86-302 Sztynwag	www.lgdvistula.org
26	Lokalna Grupa Działania "Zakole Dolnej Wisły"	LGD	ul. Chełmińska 7b, 86-253 Kijewo Królewskie	www.zakolewisly.pl
27	Lokalna Grupa Działania Ziemia	LGD	Brąchnówko 18, 87-140 Chełmża	www.lgd.ziemiagotyku.com

	Gotyku			
28	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Wąbrzeska	LGD	ul. Mickiewicza 12/1, 87-200 Wąbrzeźno	http://www.lgdwabrzezno.pl

Źródło: <https://www.kujawsko-pomorskie.pl/lista-lgd>

Spis tabel

Tabela 1. Podstawowe dane demograficzne dla gminy	11
Tabela 2. Podstawowe informacje charakteryzujące sytuację na rynku pracy w gminie	12
Tabela 3. Zmiany w strukturze ludności w świetle prognozy GUS	15
Tabela 4. Beneficjenci pomocy społecznej	16
Tabela 5. Formy przyznanej pomocy	17
Tabela 6. Podstawowe wskaźniki finansowe gminy na tle województwa i grupy podobnych gmin (2018)	29
Tabela 7. Liczba przedsiębiorstw według rodzaju rejestru (2018)	29
Tabela 8. Liczba płatników składek według sekcji PKD (2018)	30
Tabela 9. Liczba ubezpieczonych w zależności od płatnika składek	31
Tabela 10. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w złotych (2018)	33
Tabela 11. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w porównaniu do średniej w danym typie gminy (2018)	33
Tabela 12. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w porównaniu do średniej w województwie kujawsko-pomorskim (2018)	34
Tabela 13. Liczba przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie	35
Tabela 14. Przychody przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie	35
Tabela 15. Dochody przedsiębiorstw – podatników (przychody pomniejszony o koszty	36
Tabela 16. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w 2018 r. w gminie	36
Tabela 17. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w danym typie gminy	36
Tabela 18. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w województwie	37
Tabela 19. Wskaźniki i logika priorytetów	44

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura demograficzna Gminy Bobrowniki w roku 2017	7
Wykres 2. Struktura demograficzna Gminy Bobrowniki w roku 2018	8
Wykres 3. Struktura demograficzna Gminy Bobrowniki w roku 2019	8
Wykres 4. Mieszkańcy Gminy Bobrowniki w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnych, poprodukcyjnym w roku 2017	9
Wykres 5. Mieszkańcy Gminy Bobrowniki w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnych, poprodukcyjnym w roku 2018	10
Wykres 6. Mieszkańcy Gminy Bobrowniki w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnych, poprodukcyjnym w roku 2018	10
Wykres 7. Mieszkańcy Gminy Bobrowniki w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnych, poprodukcyjnym w roku 2019	11
Wykres 8. Bezrobotni ogółem.....	12
Wykres 9. Zarejestrowani bezrobotni absolwenci / do 25 r.ż.	13
Wykres 10. Mieszkańcy Gminy Bobrowniki w podziale na grupę do 50 r. ż i powyżej 50 r. ż	13
Wykres 11. Bezrobotni w podziale na płeć.....	14
Wykres 12. Osoby długotrwale bezrobotne	14

Spis rysunków

Rysunek 1. Struktura powierzchni w gminie (w %)	7
Rysunek 2. Prognoza ludności w gminie	15
Rysunek 3. Odległości od wybranych ośrodków w województwie kujawsko-pomorskim	18
Rysunek 4. Powierzchnia infrastruktury komunikacyjnej i kluczowe odległości od punktów komunikacyjnych	18
Rysunek 5. Realna odległość do najbliższego węzła sieci autostradowej (z centrum gminy przy wykorzystaniu np. Mapy Google dla transportu ciężarowego)	20
Rysunek 6. Dostęp do sieci kolejowej / identyfikacja bocznic / świeżo wyłączonych z użytkowania	21
Rysunek 7. Mapa komunikacji publicznej (np. przy wykorzystaniu mapy woj. i naniesieniu markerem tras połączeń autobusowych + kolejowych oraz ich częstotliwości)	22
Rysunek 8. Media wodno-kanalizacyjne	23
Rysunek 9. Kapitał ludzki w gminie	25
Rysunek 10. Liczba ubezpieczonych według sekcji i płatnika składek (2018)	31
Rysunek 11. Liczba ubezpieczonych według wielkości płatnika składek, wieku i płci (2018)	32